

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2026 – Numri: 28

Tiranë – E premte, 6 shkurt 2026

PËRMBAJTJA

	Faqe
Ligj nr. 3/2026, datë 28.1.2026	Për ratifikimin e marrëveshjes ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe qeverisë së Republikës së Italisë për bashkëpunimin strategjik në kujdesin shëndetësor, energjinë, mjedisin, industrinë e sigurisë dhe mbrojtjes, menaxhimin e migracionit, arsimin, inovacionin, diasporën, transformimin ekonomik dhe rritjen inteligjente.....
	2419
Dekret i Presidentit nr. 44, datë 4.2.2026	Për shpallje ligji.....
	2438
Ligj nr. 4/2026, datë 28.1.2026	Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Traktatin për Pronësinë Intelektuale, Burimet Gjenetike dhe Njohuritë Tradicionale të lidhura me to, bërë në Gjenevë më 24 maj 2024.....
	2438
Dekret i Presidentit nr. 45, datë 4.2.2026	Për shpallje ligji.....
	2454
Ligj nr. 5/2026, datë 28.1.2026	Për ratifikimin e vendimit nr. 5/2024 të Komitetit të Përbashkët të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore “Për aspektet tregtare të të drejtave të pronësisë intelektuale”.....
	2454
Dekret i Presidentit nr. 46, datë 4.2.2026	Për shpallje ligji.....
	2467
Urdhër i Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin nr. 34, datë 5.2.2026	Për delegim kompetence.....
	2467

LIGJ
Nr. 3/2026

**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES
NDËRMJET KËSHILLIT TË
MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË
SHQIPËRISË DHE QEVERISË SË
REPUBLIKËS SË ITALISË PËR
BASHKËPUNIMIN STRATEGJIK NË
KUJDESHIN SHËNDETËSOR,
ENERGJINË, MJEDISIN, INDUSTRIJË
E SIGURISË DHE MBROJTJES,
MENAXHIMIN E MIGRACIONIT,
ARSIMIN, INOVACIONIN, DIASPORËN,
TRANSFORMIMIN EKONOMIK
DHE RRIJTJEN INTELIGJENTE**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet marrëveshja ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe qeverisë së Republikës së Italisë për bashkëpunimin strategjik në kujdesin shëndetësor,

energjinë, mjedisin, industrinë e sigurisë dhe mbrojtjes, menaxhimin e migracionit, arsimin, inovacionin, diasporën, transformimin ekonomik dhe rritjen inteligjente sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ngarkohet Këshilli i Ministrave për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për lidhjen e marrëveshjeve të veçanta të bashkëpunimit ndërmjet subjekteve publike shqiptare dhe subjekteve publike dhe/ose private të Italisë në fusha, projekte dhe programe konkrete, në përputhje me parashikimet e marrëveshjes sipas nenit 1 të këtij ligji.

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 28.1.2026.

**Shpallur me dekretin nr. 44, datë 4.2.2026,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.**

MARRËVESHJE

NDËRMJET

KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

DHE

QEVERISË SË REPUBLIKËS SË ITALISË

MBI BASHKËPUNIMIN STRATEGJIK NË KUJDESHIN SHËNDETËSOR, ENERGJINË, MJEDISIN, INDUSTRINË E SIGURISË DHE MBROJTJES, MENAXHIMIN E MIGRACIONIT, ARSIMIN, INOVACIONIN, DIASPORËN, TRANSFORMIMIN EKONOMIK DHE RRITJEN INTELIGJENTE

PREAMBULË

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë dhe Qeveria e Republikës Italiane, në vijim të referuara bashkërisht si "Palët" dhe individualisht si "Pala",

- duke kujtuar Traktatin e Miqësisë dhe Bashkëpunimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës Italiane, të nënshkruar në Romë më 13 tetor 1995;
- duke marrë në konsideratë Deklaratën e Përbashkët mbi krijimin e një partneriteti ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës Italiane, të nënshkruar më 12 shkurt 2010;
- duke kujtuar Marrëveshjen ndërmjet Qeverisë së Republikës Italiane dhe Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë mbi Mbrojtjen e Ndërsjellë të Informacionit të Klasifikuar, bërë në Tiranë më 9 dhjetor 2014;

- duke marrë në konsideratë Protokollin ndërmjet Ministrisë së Brendshme Italiane dhe Ministrisë së Brendshme të Shqipërisë për forcimin e bashkëpunimit dypalësh në luftën kundër terrorizmit dhe trafikimit të qenieve njerëzore, të nënshkruar në Tiranë më 3 nëntor 2017;
- duke kujtuar Marrëveshjen dypalëshe për Forcimin e Bashkëpunimit në fushën e migracionit, të nënshkruar në Romë më 6 nëntor 2023;
- duke marrë parasysh udhëzimet e dhëna nga Deklarata e Përbashkët mbi udhërrëfyesin për Samitin Bilateral Itali-Shqipëri, të miratuar më 16 maj 2025;
- duke riafirmuar lidhjet e forta historike, kulturore dhe njerëzore ndërmjet dy vendeve dhe popujve të tyre;
- të udhëhequr nga parimet e barazisë, reciprocitetit, respektit të ndërsjellë dhe angazhimit të përbashkët ndaj vlerave demokratike dhe zhvillimit të qëndrueshëm;
- duke njohur rëndësinë strategjike të bashkëpunimit të zgjeruar në fusha me interes publik, të tilla si kujdesi shëndetësor, mbrojtja e mjedisit, siguria dhe industria e mbrojtjes, trajtimi i migrimeve të parregullta, arsimi, inovacioni, përfshirja sociale;
- të vetëdijshëm për rolin e partneriteteve dypalëshe në kontributin ndaj stabilitetit rajonal, transformimit ekonomik dhe integritetit evropian të Republikës së Shqipërisë;
- duke njohur vlerën e shkëmbimit të njohurive, ekspertizës dhe modeleve institucionale, duke përfshirë praktikën e mira të zhvilluara brenda kornizës së Bashkimit Evropian;
- të vendosur për të forcuar bashkëpunimin në mënyrë të strukturuar, gjithëpërfshirëse dhe afatgjatë, nëpërmjet pjesëmarrjes aktive të autoriteteve qendrore dhe lokale, përfaqësuesve të botës akademike, shoqërisë civile dhe sektorit privat;
- duke theksuar rëndësinë e lehtësimit të lëvizshmërisë, të drejtave dhe mirëqenies së qytetarëve që banojnë ose punojnë në territorin e njëri-tjetrit;
- me qëllim promovimin e rritjes gjithëpërfshirëse, inovacionit dhe zhvillimit të qëndrueshëm të të dy vendeve nëpërmjet përpjekjeve të përbashkëta;
- duke konsideruar të një rëndësie thelbësore nxitjen e një angazhimi më të thellë dhe të qëndrueshëm me diasporat e tyre përkatëse, për të promovuar të drejtat, identitetin dhe lëvizshmërinë e qytetarëve të tyre që banojnë në territorin e njëri-tjetrit, si dhe për të mbështetur—projekte specifike që ruajnë dhe transmetojnë lidhjet gjuhësore, kulturore dhe ndërgjeneracionale, duke mbështetur njëkohësisht rrugët e ri-integritetit dhe duke forcuar lidhjet midis njerëzve.

KANË RËNË DAKORD SI MË POSHTË:**NENI 1****OBJEKTIVAT DHE QËLLIMI I BASHKËPUNIMIT**

Palët do të bashkëpunojnë në fushat e mëposhtme prioritare:

1. ENERGJIA, me fokus të veçantë ndaj Energjisë së Rinovueshme dhe Elektrifikimit, Efijencës së Energjisë dhe Përdorimit të Qëndrueshëm të Burimeve Natyrore

- a. Palët angazhohen për forcimin e qëndrueshmërisë së energjisë, bazuar në parimin e neutralitetit teknologjik dhe nëpërmjet nismave të përbashkëta në energjinë e rinovueshme, efikasitetin e energjisë dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, duke përfshirë bashkëpunimin strategjik në integrimin e teknologjive të pastra, zhvillimin e infrastrukturës dhe përafrimin me ligjin, standardet dhe nismat e BE-së. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
 - i. bashkëpunim për vlerësimin dhe promovimin e investimeve dhe projekteve pilot në energjinë diellore, të erës, hidroenergjinë, hidrogjenin, gjeotermale, gjenerimin e energjisë nga biomasa, prodhimin dhe bashkëprodhimin e biogazit, si dhe bashkëpunimin në rrjetet dhe infrastrukturën e shpërndarjes së energjisë elektrike dhe kapjen, shfrytëzimin dhe ruajtjen e karbonit, duke shfrytëzuar ekspertizën dhe teknologjitë italiane, për të forcuar sigurinë energjetike të Shqipërisë;
 - ii. bashkëpunim për vlerësimin dhe promovimin e investimeve në projekte të Efijencës së Energjisë, duke përfshirë zgjidhjet në lidhje me bashkëgjenerimin (CHP - Impiant i Kombinuar i Nxehtësisë dhe Energjisë), trigjenerimin (CCHP - Impiant i Kombinuar i Ftohjes dhe Nxehtësisë), Sistemet e Ruajtjes së Energjisë, Pompat e Nxehtësisë, sistemet e ndriçimit me efikasitet të lartë, Sistemet e Menaxhimit të Godinave (BMS) dhe Sistemet e Menaxhimit të Energjisë (EMS), sistemet e karikimit për makinat elektrike;
 - iii. bashkëpunim për vlerësimin, zhvillimin dhe promovimin e skemave të stimuljeve në Shqipëri në lidhje me projektet e efikasitetit të energjisë dhe prodhimin, transmetimin dhe shpërndarjen e energjisë së rinovueshme, në përputhje me legjislacionin evropian, italian dhe shqiptar;

- iv. bashkëpunim për vlerësimin dhe promovimin e infrastrukturës së ruajtjes së energjisë, duke përfshirë projektimin, inxhinierinë dhe mbështetjen rregullatore në përputhje me standardet e BE-së;
 - v. bashkëpunimin për vlerësimin dhe promovimin, duke përfshirë vlerësimet dhe mbështetjen e skemave për eksplorimin, përpunimin dhe integrimin e qëndrueshëm të lëndëve të para në zinxhirët rajonalë dhe evropianë të vlerave, veçanërisht nëpërmjet bashkëpunimit në kontekstin e Aktit të BE-së për Lëndët e Para Kritike dhe nismave të tilla si Lëndët e Para EIT;
- b. përveç kësaj, Palët bien dakord të shqyrtojnë bashkëpunimin në zhvillimin e infrastrukturës për ruajtjen e naftës, produktet e rafinuara të naftës dhe gazin natyror, me qëllim rritjen e sigurisë energjetike, lidhjes rajonale dhe zhvillimit ekonomik. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
- i. studime të përbashkëta fizibiliteti dhe vlerësime të infrastrukturës energjetike dhe promovim për financimin, ndërtimin dhe funksionimin afatgjatë të impianteve të magazinimit dhe rafinimit të naftës dhe gazit, bazuar në praktikat më të mira dhe kornizat ligjore të favorshme për investime të qëndrueshme, duke përfshirë partneritetet publike-private;
 - ii. transferimin e teknologjisë dhe ndërtimin e kapaciteteve, duke shfrytëzuar ekspertizën e përparuar të Italisë në rafinimin dhe ruajtjen e naftës, për të promovuar krijimin e një infrastrukture moderne, efikase dhe në përputhje me mjedisin;
 - iii. bashkëpunim për vlerësimin dhe promovimin e projekteve "me çelës në dorë" në sektorin minerar, trajnimin e personelit shqiptar dhe eksplorimin e partneriteteve të kapitalit me homologët shqiptarë për të garantuar pronësi të përbashkët afatgjatë dhe qëndrueshmëri;
 - iv. bashkëpunim rajonal me vendet fqinje të Ballkanit për të mundësuar akses në rrjetet e tubacioneve dhe transportit të rëndë për shpërndarjen efektive të produkteve të rafinuara dhe burimeve të energjisë.

2. MBROJTJA E MJEDISIT DHE MENAXHIMI I INTEGRUAR I MBETJEVE

- a. Palët do të bashkëpunojnë në avancimin e mbrojtjes dhe qëndrueshmërisë mjedisore dhe përmirësimin e kushteve ekologjike në Shqipëri dhe në rajonin më të gjerë Adriatiko-Jonian. Bashkëpunimi do të synojë mbështetjen e ruajtjes së biodiversitetit, parandalimin dhe uljen e ndotjes, si dhe

harmonizimin me objektivat e integritetit evropian. Fushat e bashkëpunimit mund të përfshijnë:

- i. zbatimin e nismave të përbashkëta për të restauruar dhe përmirësuar ekosistemet, për të mbrojtur biodiversitetin dhe adresuar ndikimet mjedisore të urbanizimit dhe aktivitetit industrial në pellgun Adriatiko-Jonian;
- ii. zhvillimin e sistemeve të integruara për menaxhimin e mbetjeve të ngurta, duke përfshirë parandalimin e gjenerimit të mbetjeve, ndarjen në burim, riciklimin, rikuperimin e energjisë, si dhe promovimin e përgjithshëm të modelit të ekonomisë qarkulluese;
- iii. mbrojtjen dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve ujore, duke përfshirë qëndrueshmërinë ndaj ujit, uljen e niveleve të ndotjes dhe përmirësimin e cilësisë së ujit nëpërmjet masave parandaluese dhe korrigjuese;
- iv. projektimin, inxhinierinë, prokurimin, ndërtimin dhe funksionimin e:
 - infrastrukturës moderne urbane dhe industriale për mbetjet, siç janë impiantet e klasifikimit dhe riciklimit, impiantet e shndërrimit të mbetjeve në energji dhe vend-depozitimet e projektuara të pajisura me sisteme mbledhjeje të rrjedhjeve, trajtimi dhe nxjerrjeje të biogazit;
 - impianteve të trajtimit të ujit dhe ujërave të ndotura, duke përfshirë trajtimin dhe rikuperimin e llumit civil dhe industrial, me theks në prodhimin e biokarburanteve dhe biogazit të përparuar në përputhje me qëllimet e ekonomisë qarkulluese;
 - sanimit dhe rikuperimit mjedisor, nëpërmjet aktiviteteve të koordinuara të inxhinierisë mjedisore që synojnë rehabilitimin e tokës dhe trupave ujorë të kontaminuar, rivendosjen e ekuilibrit ekologjik dhe mundësimin e përdorimit të qëndrueshëm të tokës;
- v. programeve të edukimit, trajnimit dhe ndërgjegjësimi që synojnë si institucionet edhe shoqërinë civile, për të promovuar një kulturë të përgjegjësisë mjedisore dhe përmirësuar kapacitetin institucional dhe teknik;
- vi. kërkimin, inovacionin dhe transferimin e teknologjisë, veçanërisht në teknologjitë e pastra, optimizimin e mbetjeve, efikasitetin e burimeve dhe infrastrukturën e qëndrueshme mjedisore;
- vii. shkëmbimin e praktikave më të mira në ruajtjen e mjedisit dhe menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve, duke përfshirë ndërtimin e kapaciteteve, programet e ripyllëzimit dhe skemat e certifikimit.

3. SIGURIA DHE MBROJTJA Bashkëpunimi në Industrinë e Mbrojtjes dhe Prodhimin Ushtarak

a. Palët bien dakord të rrisin bashkëpunimin në fushën e sigurisë, mbrojtjes dhe industrisë së mbrojtjes, me fokus në investimet dhe prokurimin industrial, zhvillimin e kapaciteteve të përbashkëta, trajnimin, kërkimin dhe zhvillimin e përbashkët (R&D) dhe bashkëpunimin në teknologjinë e inovacionit, në përputhje me angazhimet e tyre ndërkombëtare dhe legjislacionin kombëtar. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:

- i. nisma të përbashkëta që synojnë rritjen e kapaciteteve institucionale dhe ndërveprimi, në përgjigje të sfidave në zhvillim të sigurisë;
- ii. prodhimin dhe bashkëprodhimin e sistemeve, pajisjeve, armëve, municioneve, teknologjive dhe shërbimeve të lidhura me mbrojtjen dhe sigurinë;
- iii. mbështetje për projekte dhe platforma të përbashkëta që rrisin sigurinë rajonale dhe euroatlantike, në përputhje me detyrimet ndërkombëtare dhe legjislacionin kombëtar të secilës Palë;

si dhe promovimin e:

- iv. bashkëpunimit ndërmjet shoqërive shtetërore dhe/ose private për prodhimin e anijeve detare dhe atyre për funksione logjistike dhe emergjenca detare.
- v. bashkëpunimit tregtar ndërmjet shoqërive shtetërore dhe/ose private në fushën e prodhimit dhe industrisë ushtarake, duke përfshirë zhvendosjen e mundshme industriale.

4. BASHKËPUNIMI NË FUSHËN E MBROJTJES CIVILE

a. Palët bien dakord të rrisin bashkëpunimin në fushën e mbrojtjes civile dhe reagimit ndaj emergjencave, me fokus të veçantë në:

- i. forcimin e ndërveprimit dhe inovacionin e sistemit kombëtar të shërbimeve të emergjencës, duke përfshirë modernizimin dhe funksionalizimin e plotë të numrit të unifikuar të thirrjeve të emergjencës 112 në Shqipëri;
- ii. që përfshin integrimin e teknologjive të përparuara, të tilla si sistemet satelitore, UAV/UAS dhe inteligjenca artificiale (IA), për të siguruar një ndërfaqe të unifikuar për shërbimet për qytetarët;

- iii. forcimin e monitorimit territorial;
- i. duke mundësuar përgjigje në kohë dhe të koordinuara ndaj të gjitha llojeve të emergjencave kombëtare, me qëllim përmirësimin e transparencës, rritjen e sigurisë dhe uljen e rreziqeve të korrupsionit nëpërmjet dixhitalizimit dhe automatizimit të procedurave të përcaktuara sipas këtij kuadri të ri.

5. BASHKËPUNIMI PËR MIGRACIONIN

Bashkëpunimi kundër migracionit të parregullt

- a. Palët bien dakord të përforcojnë bashkëpunimin e tyre në adresimin e shkaqeve rrënjësore të migracionit të parregullt dhe në luftimin e kontrabandës së migrantëve dhe trafikimit të qenieve njerëzore. Në veçanti, Palët bien dakord të punojnë krah për krah për:
 - i. ndërtimin e partneriteteve reciprokisht të dobishme me vendet e origjinës dhe tranzitit të migrantëve, sipas shembullit të Planit Mattei për Afrikën dhe të Strategjisë Globale të Portës së BE-së;
 - ii. përforcimin e aftësive të patrullimit detar të Shqipërisë;
 - iii. zbatimin në mënyrë efektive Marrëveshjen për Forcimin e Bashkëpunimit në Fushën e Migracionit, të nënshkruar në Romë më 6 nëntor 2023, si një model i përsëritshëm për vendet e tjera të BE-së dhe jashtë BE-së.

Bashkëpunimi për zgjidhje inovative për menaxhimin e migracionit

- b. Palët bien dakord të zhvillojnë më tej bashkëpunimin e tyre mbi zgjidhjet inovative në funksion të hyrjes në fuqi të Paktit të BE-së për Migracionin dhe Azilin në qershor 2026 dhe të finalizimit të propozimeve më të fundit të Komisionit të BE-së mbi kthimet, mbi një listë të BE-së të Vendeve të Sigurta të Origjinës dhe mbi përkufizimin e Vendit të Tretë të Sigurt.

6. BASHKËPUNIMI PËR DREJTËSINË DHE PUNËT E BRENDSHME

- a. Palët bien dakord të përcaktojnë përparësitë e mëposhtme:
 - i. ndihmë të ndërsjellë ligjore në luftën kundër krimit të organizuar ndërkombëtar dhe terrorizmit ndërkombëtar, si dhe kundër pastrimit të parave dhe trafikimit të paligjshëm të qenieve njerëzore dhe drogës.

- b. transferimet e personave të dënuar në vendet e tyre të origjinës, me qëllim zbatimin e dispozitave të Konventës së Strasburgut të vitit 1983 me Marrëveshjen e saj Shtesë ndërmjet Italisë dhe Shqipërisë, të nënshkruar në Romë më 24 prill 2002, Memorandumin Dypalësh të Mirëkuptimit të nënshkruar në Romë më 23 prill 2002 dhe Memorandumin Dypalësh të Mirëkuptimit të nënshkruar në Tiranë më 15 shkurt 2017.

7. INFRASTRUKTURA

- a. Palët bien dakord të forcojnë bashkëpunimin dypalësh në zhvillimin e infrastrukturave strategjike fizike dhe dixhitale, përtej sektorit të energjisë, me qëllim forcimin e lidhjes ndërmjet dy vendeve dhe përshpejtimin e integritetit të Shqipërisë me Evropën, si pjesë e procesit të saj të pranimit në BE.
- b. Bashkëpunimi mund të përfshijë:
 - i. infrastrukturat fizike, veçanërisht ndërtimin dhe modernizimin e hekurudhave, autostradave, bajpaseve (kalimeve anësore), aeroporteve dhe porteve, gjithashtu brenda projekteve madhore shumëkombëshe të konektivitetit (p.sh. IMEC);
 - ii. infrastrukturat dixhitale, me qëllim përmirësimin e konektivitetit dixhital, sovranitetit dixhital dhe sigurisë kibernetike.
- c. Palët mund ta zbatojnë këtë bashkëpunim nëpërmjet:
 - i. hartimit të studimeve dhe projekteve të përbashkëta të fizibilitetit;
 - ii. shkëmbimit të njohurive dhe kryerjes së aktiviteteve të përbashkëta trajnuese;
 - iii. bashkëpunimit në përpunimin e politikave publike që synojnë garantimin e sovranitetit dixhital dhe mbrojtjen e të dhënave.

8. KUJDESI SHËNDETËSOR Sistemet dhe Përparimi Teknologjik

- a. Palët bien dakord të bashkëpunojnë në përmirësimin e cilësisë, aksesit dhe efikasitetit të shërbimeve të kujdesit shëndetësor në Shqipëri duke promovuar reformën institucionale, ndërtimin e kapaciteteve dhe integrimin e teknologjive të përparuara. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
 - i. përmirësimin e shërbimeve të kujdesit shëndetësor parësor, dytësor dhe terciar në të gjithë territorin e Shqipërisë, nëpërmjet dialogut mbi

politikat, asistencës teknike dhe shkëmbimit të praktikave më të mira në ofrimin, menaxhimin dhe organizimin e shërbimeve shëndetësore;

- ii. ndërtimin e kapacitetit të fuqisë punëtore të kujdesit shëndetësor, duke përfshirë programe të strukturuar për trajnim, edukim dhe zhvillim të vazhdueshëm profesional, për t'u përafëruar me standardet ndërkombëtare të kujdesit dhe shërbimeve për pacientët;
- iii. integrimin e teknologjive të përparuara në ofrimin e kujdesit shëndetësor, duke përfshirë telemjekësinë, inteligjencën artificiale (IA) dhe dixhitalizimin e sistemeve, operacioneve dhe të dhënave mjekësore, për të mundësuar kujdes modern, të përqendruar të pacienti dhe efikas;
- iv. mbështetjen për reformat strukturore në sektorin e shëndetësisë, nëpërmjet angazhimit të institucioneve dhe grupeve kompetente të interesit me ekspertizën përkatëse, duke përfshirë avancimin e autonomisë spitalore, strategjitë e korporatizimit dhe modelet e qeverisjes së qëndrueshme;
- v. zbatimin e partneriteteve publike-private midis subjekteve me kompetencë të njohur për të përshpejtuar transformimin e menaxhimit dhe operacioneve të spitaleve, nëpërmjet shërbimeve këshillimore, transferimit të njohurive dhe marrëveshjeve të mundshme të kontraktimit të jashtëm, në përputhje me propozimet e paraqitura, duke përfshirë studimin dhe projektin e fizibilitetit, nga përfaqësuesit e caktuar të secilës Palë;
- vi. ngritjen dhe modernizimin e infrastrukturës së kujdesit shëndetësor, si dhe sistemeve të garantimit të cilësisë dhe modeleve të menaxhimit të shërbimeve, të zhvilluara bashkërisht bazuar në nevojat strategjike dhe kontributet e propozuara nga secila Palë;
- vii. prezantimin e ofrimit të shërbimeve mjekësore private brenda institucioneve publike, të tilla si degët e dedikuara të kujdesit privat, në përputhje me modelin italian, për të rritur mbajtjen dhe tërheqjen e profesionistëve të kualifikuar dhe për të ofruar shërbime të diversifikuara për pacientët brenda sistemit publik;
- viii. promovimin e njohjes së ndërsjellë të kualifikimeve dhe standardeve të licencimit të profesionistëve të kujdesit shëndetësor, për të mbështetur lëvizshmërinë, shkëmbimin e njohurive dhe bashkëpunimin më të thellë profesional ndërmjet Palëve.

9. AGROBIZNESI DHE ZINXHIRI USHQIMOR I QËNDRUESHËM

- a. Palët do të forcojnë bashkëpunimin dypalësh në të gjithë zinxhirin e vlerave të ushqimit dhe bujqësisë për të promovuar qëndrueshmërinë, inovacionin dhe integrimin e tregut, nëpërmjet përpjekjeve të përbashkëta në bujqësinë organike, sigurinë ushqimore, akuakulturën, bimët medicinale dhe zhvillimin e produkteve me vlerë të shtuar dhe sistemeve të gjurmueshmërisë. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
 - i. bashkëpunim dypalësh në bujqësinë organike dhe praktikën e qëndrueshme bujqësore, duke përfshirë asistencën teknike, zbatimin e teknologjive të përparuara, certifikimin dhe krijimin e fermave demonstruese dhe zonave pilot italo-shqiptare;
 - ii. nisma të përbashkëta në përpunimin e ushqimit, akuakulturën dhe zhvillimin e produkteve agro-ushqimore me vlerë të shtuar, duke mbështetur integrimin në tregjet rajonale dhe përafrimin me standardet e sigurisë dhe cilësisë ushqimore të BE-së;
 - iii. mbështetje për zhvillimin dhe komercializimin e bimëve medicinale dhe aromatike nëpërmjet kërkimit të përbashkët, transferimit të teknologjisë dhe strategjive të markës;
 - iv. bashkëpunim për forcimin e sigurisë ushqimore, gjurmueshmërisë dhe inovacionit në të gjithë zinxhirin e vlerës ushqimore, duke përfshirë shkëmbimin e zgjidhjeve dixhitale dhe trajnimin e organeve të inspektimit;
 - v. zbatim të teknologjive të përparuara për përshtatjen ndaj klimës dhe uljen e rrezikut nga fatkeqësitë, me qëllim parandalimin dhe zbutjen e ndikimit të fatkeqësive natyrore dhe ngjarjeve ekstreme të motit në sistemet bujqësore, infrastrukturën dhe sigurinë ushqimore.

10. TURIZMI I QËNDRUESHËM DHE I DIVERSIFIKUAR

- a. Palët bien dakord të promovojnë zhvillimin e qëndrueshëm, gjithëpërfshirës dhe të diversifikuar të turizmit, duke u bazuar në ekspertizën e Italisë dhe mbështetur potencialin e të dy vendeve si destinacione gjatë gjithë vitit, nëpërmjet veprimeve të përbashkëta në vlerësimin e trashëgimisë kulturore, turizmin rural dhe agroturizmin, si dhe nismat e turizmit ndërkufitar në përputhje me standardet e BE-së. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:

- i. zhvillim të modeleve të turizmit të qëndrueshëm dhe të diversifikuar, duke u bazuar në përvojën e Italisë në turizmin kulturor, shëndetësor dhe kulinar
- ii. bashkëpunim në ruajtjen dhe promovimin e trashëgimisë kulturore dhe praktikave tradicionale, duke përfshirë vlerësimin e vendeve të trashëgimisë, zhvillimin e rrugëve ndërkufitare të trashëgimisë dhe paketat e turizmit kulturor;
- iii. mbështetje për nismat e agroturizmit dhe turizmit rural nëpërmjet trajnimit, certifikimit dhe lehtësimit të investimeve, duke promovuar sisteme të qëndrueshme ushqimore dhe zhvillimin ekonomik lokal në përputhje me politikat e zhvillimit rural të BE-së.

11. INOVACIONI, KËRKIMI DHE KONKURRENCA EKONOMIKE

- a. Palët do të mbështesin zhvillimin e programeve të përbashkëta akademike dhe kërkimore që përfshijnë studiues nga diaspora, duke kontribuar në shkëmbimin e njohurive dhe vizibilitetin kulturor në hapësirat akademike ndërkombëtare;
- b. sipas Marrëveshjes për Bashkëpunim Shkencor dhe Teknologjik ndërmjet Qeverisë së Republikës Italiane dhe Qeverisë së Republikës së Shqipërisë, bërë në Tiranë më 18 dhjetor 1997, Palët angazhohen për të avancuar kërkimin, inovacionin dhe zhvillimin teknologjik nëpërmjet programeve, infrastrukturave dhe bashkëpunimit ndërkufitar të përbashkët që synojnë nxitjen e modernizimit industrial, transformimin ekonomik dhe shfaqjen e ekonomive të bazuara në njohuri, konkurruese dhe të qëndrueshme. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
 - i. promovim të programeve dhe projekteve të përbashkëta në kërkim, zhvillim dhe inovacion, duke përfshirë inovacionet dixhitale, mjedisore dhe sociale; dhe lehtësimin e lëvizshmërisë dypalëshe të shkencëtarëve dhe studiuesve;
 - ii. mbështetje për ekosistemet e bizneseve të reja, modernizimin industrial dhe transferimin ndërkufitar të teknologjisë, edhe nëpërmjet bashkëpunimit midis Qendrave të Teknologjisë dhe Inovacionit;
 - iii. krijimin e infrastrukturave të përbashkëta të kërkimit dhe inovacionit (R&I), duke përfshirë Qendrat e Ekselencës për të promovuar kërkimin, ruajtjen e mjedisit, ndërtimin e kapaciteteve, inovacionin dhe nisma të tjera të ngjashme, me fokus të veçantë në ekonominë blu;

- iv. përdorimin e teknologjive të përparuara dixhitale, duke përfshirë inteligjencën artificiale, të dhënat dhe të nxënin automatik;
- v. forcimin e bashkëpunimit në sektorët e teknologjisë së lartë për të nxitur transformimin e të dy ekonomive në sisteme të qëndrueshme dhe konkurruese të bazuara në njohuri dhe për të mbështetur rritjen inteligjente;
- vi. diskutimin e mundësive të përcaktimit dhe zbatimit, nëpërmjet Ministrive kompetente, të një Memorandumi Mirëkuptimi mbi Bashkëpunimin në Fushat e Kërkimit Shkencor, për të lançuar projekte dhe nisma të përbashkëta kërkimore që lidhen me sektorë të rëndësishëm shkencorë me interes të përbashkët;
- vii. lehtësimin e aksesit transnacional në infrastrukturat kërkimore, teknologjike dhe inovative, duke përfshirë, si shembull, objektet e informatikës me performancë të lartë (HPC), për të mbështetur projekte të përbashkëta, ndërtimin e kapaciteteve dhe zhvillimin e përsosmërisë në shkencë dhe teknologji.

12. ARSIMI, TRAJNIMI DHE NJOHJA E NDËRSJELLË E KUALIFIKIMEVE

- a. Palët shprehin angazhimin e tyre për veprimet e përbashkëta të mëposhtme për të forcuar lidhjet dhe shkëmbimet kulturore dhe arsimore:
 - i. të promovojnë trashëgiminë gjuhësore dhe kulturore midis të rinjve të diasporës nëpërmjet nismave të përbashkëta arsimore, duke përfshirë programe gjuhësore në shkollë dhe jashtëshkollore, kurse për të rritur dhe partneritete universitare.;
 - ii. inkurajimin e ngritjes së katedrave akademike dhe programeve bashkëpunuese kërkimore të fokusuara në gjuhën dhe kulturën shqipe jashtë vendit për të rritur vizibilitetin dhe mbështetur transmetimin e identitetit ndërgjeneracional.;
 - iii. në mbështetjen dhe lehtësimin e mësimin të gjuhës shqipe për fëmijët e diasporës në Itali, dhe të zgjerojnë mësimin e gjuhës italiane në Shqipëri, si në shkolla edhe në mjedise informale;

- b. Palët bien dakord të forcojnë bashkëpunimin dypalësh në arsim dhe trajnim profesional në të gjitha nivelet, duke synuar rritjen e lëvizshmërisë akademike, njohjen e ndërsjellë të kualifikimeve, vazhdimësinë arsimore dhe ndërkombëtarizimin e sistemeve të tyre përkatëse. Fokus i veçantë do t'i kushtohet adresimit të nevojave të familjeve me mobilitet të lartë dhe komuniteteve të diasporës, duke promovuar njëkohësisht përsosmërinë institucionale, inovacionin. Bashkëpunimi mund të përfshijë:
- i. promovimin e njohjes së ndërsjellë të kualifikimeve akademike dhe profesionale, diplomave dhe titujve, në përputhje me Konventën e Njohjes së Lisbonës, të miratuar në 1997 dhe me standardet evropiane, duke përfshirë zhvillimin dhe zbatimin e zgjidhjeve të sigurt, të mundësuar nga teknologjia (të tilla si platformat e bazuara në regjistër të decentralizuar transaksionesh) për verifikimin e kredencialeve akademike;
 - ii. nxitjen e ri-integrimit të studentëve që transferohen nga një sistem arsimor kombëtar në tjetrin, veçanërisht të atyre që kthehen nga diaspora;
 - iii. mbështetje për lëvizshmërinë e studentëve, studiuesve, mësuesve dhe familjeve midis dy vendeve, duke përfshirë pjesëmarrjen në programe dypalëshe, të financuara nga BE-ja dhe të mbështetura ndërkombëtarisht;
 - iv. përmirësimin e partneriteteve institucionale midis institucioneve të arsimit të lartë, ofruesve të arsimit dhe trajnimit teknik dhe profesional, dhe qendrave kërkimore, me fokus në ndërtimin e kapaciteteve, shkëmbimin e fakulteteve dhe bashkëpunimin kërkimor;
 - v. promovimin e ndërkombëtarizimit të sistemeve arsimore, duke përfshirë diploma të përbashkëta dhe të dyfishta, kurse të të nxënësve gjatë gjithë jetës dhe mikrokredenciale, si dhe bashkëpunim akademik ndërkufitar, në përputhje me parimet e Zonës Evropiane të Arsimit të Lartë (EHEA);
 - vi. nxitje për krijimin e shkollave të huaja që japin mësim në gjuhën e tyre kombëtare, duke garantuar përputhshmëri kurrikulare dhe fleksibilitet për familjet që zhvendosen nga jashtë vendit;
 - vii. mbështetje për nismat e trajnimit të bazuara në specializim inteligjent, duke përfshirë zhvillimin e kurrikulave të përputhura me fushat me përparësi kombëtare, dhe krijimin e qendrave të trajnimit teknologjik dhe qendrave pilot për të nxënësit e aplikuar.

13. ANGAZHIMET E DIASPORËS DHE SHKËMBIMI KULTUROR

- a. Palët shprehin angazhimin e tyre për të nxitur angazhimin me komunitetet e diasporës:
 - i. të nxisin dhe mbështesin krijimin dhe promovimin e platformave të dedikuara mediatike për komunitetet e diasporës, duke përfshirë kanale televizive dhe dixhitale të specializuara që synojnë forcimin e identitetit kulturor dhe gjuhësor dhe rritjen e angazhimit aktiv me vendin e origjinës;
 - ii. të bashkëpunojnë në zhvillimin e fushatave ndërgjegjëse, përmbajtjes online dhe strategjive të mediave sociale për t'i sjellë brezat e rinj të diasporës më afër trashëgimisë së tyre kulturore, historisë dhe gjuhës;
 - iii. të promovojnë nënshkrimin e marrëveshjeve dypalëshe për akses të ndërsjellë në transmetime, duke përfshirë transmetimin e kanaleve publike të secilës Palë në territorin e palës tjetër, si mjet për të rritur mirëkuptimin e ndërsjellë kulturor, për të lehtësuar mësimin e gjuhëve dhe inkurajuar ndërveprimin qytetar dhe kulturor midis komuniteteve;

NENI 2

KORNIZA E ZBATIMIT PËR PROJEKTET

1. Për zbatimin e projekteve të bashkëpunimit sipas kësaj Marrëveshjeje, secila Palë do të mbajë përgjegjësinë për të zgjedhur subjektet zbatuese publike ose private brenda juridiksionit të vet.
2. Në rastin e projekteve që do të zbatohen në Republikën e Shqipërisë, subjekti zbatues do të caktohet nga Pala Italiane, nëpërmjet Komitetit të Përbashkët, pas marrjes së kriterëve, specifikimeve teknike dhe prioriteteve përkatëse nga përfaqësuesi i emëruar i Palës Shqiptare.
3. Anasjelltas, për projektet që do të zbatohen në Republikën Italiane, subjekti zbatues do të caktohet nga Pala Shqiptare, nëpërmjet Komitetit të Përbashkët, pas marrjes së kriterëve përkatëse, specifikimeve teknike dhe prioriteteve nga përfaqësuesi i emëruar i Palës Italiane.
4. Palët mund të bien dakord të krijojnë grupe pune teknike të përbashkëta ose njësi koordinimi për të garantuar zbatim transparent, efektiv dhe në kohë, në përputhje me parimet dhe objektivat e kësaj Marrëveshjeje.

NENI 3**FORMAT E BASHKËPUNIMIT**

1. Bashkëpunimi ndërmjet Palëve sipas kësaj Marrëveshjeje mund të zbatohet në format e mëposhtme:

- a. asistencë teknike dhe zbatim i projekteve të përbashkëta;
- b. stimulim dhe mbështetje për sipërmarrjet e përbashkëta;
- c. shkëmbim ekspertize dhe vizita nga specialistë dhe zyrtarë;
- d. kërkime të përbashkëta, studime fizibiliteti dhe nisma pilot;
- e. ndërtimi i kapaciteteve, kurset e trajnimit dhe transferimi i njohurive;
- f. partneritetet publike-publike dhe publike-private dhe përfshirja e grupeve të interesit të Ndërveprimit të Katërfishtë (kuadrit për inovacionin bashkëpunues që përfshin botën akademike, industrinë, qeverinë dhe shoqërinë civile) ;
- g. angazhim i përbashkët në zhvillimin, përmirësimin dhe bashkëmenaxhimin e infrastrukturave, institucioneve dhe shërbimeve të reja dhe ekzistuese në fushat e përcaktuara sipas kësaj Marrëveshjeje, në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe kompetencat përkatëse;
- h. programet e përbashkëta të arsimit dhe kërkimit, duke përfshirë skemat e diplomave të dyfishta, platformat e lëvizshmërisë së studentëve dhe kornizat e shkëmbimit mësues/hulumtues;
- i. bashkë-zhvillimi/zhvillimi i infrastrukturave të inovacionit, të tilla si parqet teknologjike, qendrat e inovacionit industrial, laboratorët e gjallë dhe laboratorët e fabrikave;
- j. nisma kulturore dhe gjuhësore individuale ose të përbashkëta;
- k. zhvillimi i nismave të përbashkëta mediatike, të komunikimit dhe të shtrirjes së vëmendjes që synojnë angazhimin e komuniteteve të diasporës dhe nxitjen e shkëmbimit gjuhësor dhe kulturor;
- l. pjesëmarrje në programe dhe platforma shumëpalëshe të financuara nga BE-ja;
- m. platforma ose portale dixhitale, duke përfshirë zbatimin e teknologjive të përparuara, për të lehtësuar njohjen automatike dhe të kualifikimeve, ri-integrimin e diasporës ose aksesin në shërbime dhe programe të përbashkëta;
- n. ekspozita tematike, festivale, shkolla verore/dimërore dhe panaire inovacioni ose turizmi në të dy vendet;

- o. mekanizma të financimit të përbashkët dhe instrumentet e kombinuara të investimit për sektorët strategjikë janë pjesë e kësaj marrëveshjeje bashkëpunimi.
2. Për të zbatuar këtë Marrëveshje, Palët mund të bien dakord për nisma, projekte ose fusha prioritare specifike bashkëpunimi. Nisma, projekte ose fusha të tilla prioritare specifike sipas kësaj Marrëveshjeje, do të zbatohen nëpërmjet marrëveshjeve specifike që do të diskutohen dhe rishikohen nga Komiteti i Përbashkët.

NENI 4

SIGURIA E INFORMACIONIT TË KLASIFIKUAR

I gjithë informacioni i klasifikuar i shkëmbyer sipas kësaj Marrëveshjeje do të mbrohet në përputhje me termat dhe kushtet e përcaktuara në Marrëveshjen ndërmjet Qeverisë së Republikës Italiane dhe Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë mbi Mbrojtjen e Ndërsjellë të Informacionit të Klasifikuar, bërë në Tiranë më 9 dhjetor 2014.

NENI 5

KOMITETI I PËRBASHKËT I BASHKËPUNIMIT

Për të garantuar zbatimin efektiv të kësaj Marrëveshjeje, Palët bien dakord të krijojnë mekanizmat e mëposhtëm të koordinimit:

- a. **Komiteti i Përbashkët i Bashkëpunimit**, i përbërë nga përfaqësues nga të dyja Palët, i cili do të mbledhet periodikisht për të monitoruar progresin e zbatimit, për të identifikuar sfidat, për të propozuar veprime për të lehtësuar bashkëpunimin dhe adresuar çështje me interes të ndërsjellë.
- b. **Sekretariati i Përbashkët Teknik**, i cili mund të ngrihet me marrëveshje të ndërsjellë të Palëve, për të ofruar mbështetje teknike dhe logjistike për Komitetin dhe Nënkomitetet e tij, si dhe për të përgatitur dokumente pune dhe raporte vjetore të zbatimit.

Komiteti do të përbëhet nga zyrtarë të lartë të emëruar nga qeveritë përkatëse dhe mund të përfshijë përfaqësues nga ministritë, agjencitë dhe palët e tjera të interesuara përkatëse, sipas nevojës. Ai do të takohet të paktën një herë në vit dhe do të raportojë bashkërisht mbi progresin, sfidat dhe propozimet për përmirësim.

Komiteti mund të ngrejë grupe pune teknike dhe/ose të ftojë përfaqësues të subjekteve ose institucioneve përkatëse nga jashtë qeverive përkatëse, duke përfshirë ekspertë dhe palë të interesuara nga sektori publik ose privat, për të marrë pjesë në diskutime mbi tema specifike. Ata gjithashtu mund të thërrasin takime të përbashkëta me përfaqësues të biznesit dhe shoqërinë civile për të përmirësuar mekanizmat gjithëpërfshirës të zbatimit dhe reagimeve/komenteve.

Të gjitha propozimet dhe nismat që lidhen me zbatimin e kësaj Marrëveshjeje, të paraqitura nga secila Palë, do të paraqiten për shqyrtim dhe diskutim brenda Komitetit të Përbashkët të Bashkëpunimit përpara se të miratohen ose të vihen në funksionim. Ky mekanizëm garanton transparencë të ndërsjellë, përputhje me objektivat e Marrëveshjes dhe ndjekje të koordinuar nga të dyja Palët.

NENI 6

RREGULLIMET FINANCIARE

Secila Palë do të mbulojë kostot që lidhen me zbatimin e kësaj Marrëveshjeje në përputhje me legjislacionin e saj kombëtar të zbatueshëm, përveç nëse Palët kanë rënë dakord ndryshe me shkrim.

NENI 7

DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

1. Kjo marrëveshje do të zbatohet në përputhje me të drejtën ndërkombëtare të aplikueshme, dhe për palën italiane, me detyrimet që rrjedhin nga anëtarësimi i saj në BE.
2. Kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi në datën e marrjes së njoftimit të fundit nga dy njoftimet me anë të të cilave Palët i kanë komunikuar njëra-tjetrës, nëpërmjet kanaleve diplomatike, përfundimin e procedurave të tyre të brendshme ligjore përkatëse të nevojshme për hyrjen e saj në fuqi.
3. Kjo Marrëveshje mund të ndryshohet në çdo kohë me shkrim, me pëlqimin e ndërsjellë të Palëve. Marrëveshjet ndryshuese do të hyjnë në fuqi në përputhje me të njëjtat procedura të përcaktuara në paragrafin 2 të këtij Neni.
4. Kjo Marrëveshje do të mbetet e vlefshme për pesë (5) vjet dhe do të rinovohet automatikisht për periudha të mëtejshme prej pesë (5) vitesh, përveç nëse njëra Palë njofton Palën tjetër me shkrim mbi synimin e saj për të mos e rinovuar atë, të paktën gjashtë (6) muaj para datës së rinovimit.

5. Secila Palë mund ta denoncojë këtë Marrëveshje në çdo kohë, duke njoftuar palën tjetër mbi qëllimin e saj, të paktën gjashtë (6) muaj para datës së synuar të përfundimit.
6. Përfundimi i kësaj Marrëveshjeje nuk do të ndikojë në zbatimin e aktiviteteve dhe programeve që janë në proces të cilat mund të vazhdojnë deri në përfundimin e tyre, përveç nëse Palët bien dakord ndryshe.
7. Çdo mosmarrëveshje që lind nga interpretimi ose zbatimi i kësaj Marrëveshjeje, do të zgjidhet me mirëkuptim nëpërmjet negociatave dhe konsultimeve midis Palëve.

Në dëshmi të kësaj, të nënshkruarit, duke qenë të autorizuar sipas rregullave për këtë, kanë nënshkruar këtë Marrëveshje.

Bërë në **ROMË**, më **13.11.2025** në dy origjinale, secila në gjuhët shqipe, italiane dhe angleze, ku të gjitha tekstet janë njëloj autentikë. Në rast mosmarrëveshjeje në interpretim, teksti në gjuhën angleze do të ketë përparësi.

**PËR KËSHILLIN E MINISTRAVE TË
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

**PËR QEVERINË E
REPUBLIKËS ITALIANE**

DEKRET
Nr. 44, datë 4.2.2026

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 3/2026, “Për ratifikimin e marrëveshjes ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe qeverisë së Republikës së Italisë për bashkëpunimin strategjik në kujdesin shëndetësor, energjinë, mjedisin, industrinë e sigurisë dhe mbrojtjes, menaxhimin e migracionit, arsimin, inovacionin, diasporën, transformimin ekonomik dhe rritjen inteligjente”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË**
Bajram Begaj

LIGJ
Nr. 4/2026

**PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË
SHQIPËRISË NË TRAKTATIN PËR
PRONËSINË INTELEKTUALE,
BURIMET GJENETIKE DHE
NJOHURITË TRADICIONALE TË
LIDHURA ME TO, BËRË NË GJENEVË
MË 24 MAJ 2024**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në Traktatin për Pronësinë Intelektuale, Burimet Gjenetike dhe

Njohuritë Tradicionale të lidhura me to, bërë në Gjenevë më 24 maj 2024, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 28.1.2026.

**Shpallur me dekretin nr. 45, datë 4.2.2026,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.**

TRAKTATI I WIPO-s
MBI PRONËSINË INTELEKTUALE,
BURIMET GJENETIKE DHE NJOHURITË
TRADICIONALE TË LIDHURA ME TO,
MIRATUAR NË GJENEVË MË 24 MAJ 2024

TABELA E PËRMBAJTJES*

- Neni 1: Objektivat
Neni 2: Lista e termave
Neni 3: Kërkesa për zbulim informacioni
Neni 4: Mungesa e fuqisë prapavepruese
Neni 5: Sanksionet dhe mjetet juridike
Neni 6: Sistemet e informacionit
Neni 7: Marrëdhënia me marrëveshjet e tjera ndërkombëtare
Neni 8: Rishikimi
Neni 9: Parimet e përgjithshme për zbatim
Neni 10: Asambleja
Neni 11: Byroja Ndërkombëtare
Neni 12: Kushtet për t'u bërë Palë
Neni 13: Ratifikimi dhe aderimi
Neni 14: Redaktimi
Neni 15: Ndryshimi i neneve 10 dhe 11
Neni 16: Nënshkrimi
Neni 17: Hyrja në fuqi
Neni 18: Data e hyrjes në fuqi për t'u bërë Palë
Neni 19: Prishja e Marrëveshjes
Neni 20: Rezervat
Neni 21: Gjuhët
Neni 22: Depozitari

* Kjo tabelë përmbajtjeje është shtuar për lehtësinë e lexuesit. Nuk shfaqet në tekstin origjinal të Traktatit.
Faqe | 2438

Palët e kësaj Marrëveshjeje,

duke synuar nxitjen e efikasitetit, transparencës dhe cilësisë së sistemit të patentave në lidhje me burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me to;

duke theksuar rëndësinë e aksesit të zyrave të patentave në informacionin e duhur mbi burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me to, për të parandaluar dhënien e patentave gabimisht për shpikje që nuk janë të reja ose inovative në lidhje me burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me to;

duke njohur rolin e mundshëm të sistemit të patentave në mbrojtjen e burimeve gjenetike dhe njohurive tradicionale të lidhura me to;

duke pranuar se në aplikimet për patentë, një kërkesë ndërkombëtare për zbulim informacioni lidhur me burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me to kontribuon në sigurinë dhe qëndrueshmërinë ligjore dhe si rrjedhojë, sjell përfitime për sistemin e patentave dhe për ofruesit dhe përdoruesit e këtyre burimeve dhe njohurive;

duke pranuar se ky Traktat dhe instrumentet e tjera ndërkombëtare lidhur me burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me to, duhet të jenë reciprokisht mbështetëse;

duke njohur dhe riafirmuar rolin që sistemi i pronësisë intelektuale luan në nxitjen e inovacionit, transferimin dhe përhapjen e njohurive, si dhe zhvillimin ekonomik, në përfitimin e përbashkët të ofruesve dhe përdoruesve të burimeve gjenetike dhe njohurive tradicionale të lidhura me to;

duke pranuar Deklaratën e Kombeve të Bashkuara mbi të Drejtat e Popujve Indigjenë (UNDRIP) dhe angazhimin për arritjen e qëllimeve të përcaktuara në të; dhe

duke pohuar se duhen bërë përpjekje maksimale për të përfshirë popujt indigjenë dhe komunitetet lokale, sipas rastit, në zbatimin e këtij Traktati,

kanë rënë dakord si më poshtë vijon.

Neni 1 Objektivat

Qëllimet e këtij Traktati janë:

a) të përmirësojë efikasitetin, transparencën dhe cilësinë e sistemit të patentave, në lidhje me burimet

gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me këto burime; dhe

b) të parandalojë dhënien e patentave gabimisht për shpikje që nuk janë të reja ose inovative, në lidhje me burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me këto burime.

Neni 2 Lista e termave

Për qëllimet e këtij Traktati:

“Aplikant” nënkupton personin që, sipas regjistrave të zyrës dhe në përputhje me ligjin në fuqi, figuron si personi që aplikon për dhënien e një patente, ose si personi tjetër që paraqet ose ndjek aplikimin;

“Aplikim” nënkupton kërkesën për dhënien e një patente;

“Palë Kontraktuese” nënkupton çdo shtet ose organizatë ndërqeveritare që është palë në këtë Traktat;

“Vend i origjinës së burimeve gjenetike” nënkupton vendin që zotëron ato burime gjenetike në kushte *in situ*;

“Bazuar në” nënkupton që burimet gjenetike dhe/ose njohuritë tradicionale të lidhura me burimet gjenetike duhet të kenë qenë të nevojshme për shpikjen e pretenduar dhe që shpikja e pretenduar duhet të varet nga vetitë specifike të burimeve gjenetike dhe/ose nga njohuritë tradicionale të lidhura me këto burime;

“Material gjenetik” nënkupton çdo material me origjinë bimore, shtazore, mikrobike ose të ndonjë origjine tjetër që përmban njësi funksionale të trashëgimisë;

“Burime gjenetike” janë materiale gjenetike me vlerë aktuale ose potenciale;

“Kushte in situ” nënkupton kushtet ku burimet gjenetike ekzistojnë brenda ekosistemeve dhe habitateve natyrore dhe, në rastin e specieve të kultivuara ose të zbutura, në mjediset ku kanë zhvilluar vetitë e tyre dalluese;

“Zyrë” nënkupton autoritetin e një Pale Kontraktuese të ngarkuar me dhënien e patentave;

“PCT” i referohet Traktatit të Bashkëpunimit për Patentat, 1970;

¹ Përkufizimi i “burimeve gjenetike”, në përputhje me mënyrën sesi kuptohet termi në kontekstin e Konventës për

Diversitetin Biologjik, nuk synon të përfshijë “burimet gjenetike njerëzore”.

“Burim i burimeve gjenetike” i referohet çdo burimi nga i cili aplikanti ka marrë burimet gjenetike, si qendër kërkimore, bankë gjenesh, popuj indigjenë dhe komunitete lokale, Sistemi Shumëpalësh i Traktatit Ndërkombëtar për Burimet Gjenetike të Bimëve për Ushqimin dhe Bujqësinë (ITPGRFA), ose çdo koleksion apo depozitë tjetër jashtë mjedisit natyror *ex situ* të burimeve gjenetike;

“Burim i njohurive tradicionale të lidhura me burimet gjenetike” nënkupton çdo burim nga i cili aplikanti ka marrë njohuritë tradicionale të lidhura me burimet gjenetike, si literatura shkencore, bazat e të dhënave të aksesueshme publikisht, aplikimet për patentë dhe publikimet e patentave.

Neni 3

Kërkesa për zbulim informacioni

3.1 Kur shpikja e pretenduar në një aplikim për patentë bazohet në burime gjenetike, çdo Palë Kontraktuese do të kërkojë nga aplikantët të zbulojnë:

- a) vendin e origjinës së burimeve gjenetike²; ose
- b) në rastet kur informacioni i Nenit 3.1(a) nuk është i njohur për aplikantin, ose kur neni 3.1(a) nuk zbatohet, burimin e burimeve gjenetike.

3.2 Kur shpikja e pretenduar në një aplikim për patentë bazohet në njohuri tradicionale të lidhura me burime gjenetike, çdo Palë Kontraktuese do të kërkojë nga aplikantët të zbulojnë:

- a) Popujt indigjenë ose komunitetin lokal, sipas rastit³, të cilët kanë ofruar njohuritë tradicionale të lidhura me burimet gjenetike; ose
- b) në rastet kur informacioni i nenit 3.2(a) nuk është i njohur për aplikantin, ose kur neni 3.2(a) nuk zbatohet, burimin e njohurive tradicionale të lidhura me burimet gjenetike.

3.3 Në rastet kur asnjë nga informacionet e nenit 3.1 dhe/ose 3.2 nuk është i njohur për aplikantin, çdo Palë Kontraktuese do të kërkojë nga aplikanti të bëjë një deklaratë për këtë qëllim, duke pohuar se përmbajtja e deklaratës është e vërtetë dhe e saktë, sipas njohurive më të mira të aplikantit.

3.4 Palët Kontraktuese do të japin udhëzime për aplikantët e patentave mbi mënyrën e përmbushjes

së kërkesës për zbulim informacioni, si dhe një mundësi për aplikantët e patentës për të korrigjuar mungesën e informacionit minimal të përmendur në nenin 3.1 dhe 3.2 ose për të korrigjuar çdo zbulim të gabuar ose të pasaktë.

3.5 Palët Kontraktuese nuk do t'i ngarkojnë zyrat me detyrimin për të verifikuar vërtetësinë e zbulimit.

3.6 Secila Palë Kontraktuese do të bëjë të disponueshëm informacionin e zbuluar në përputhje me procedurat e patentave, pa cenuar mbrojtjen e informacionit konfidencial.

Neni 4

Mungesa e fuqisë prapavepruese

Një Palë Kontraktuese nuk do të ngarkojë me detyrimet e këtij Traktati aplikimet për patentë të depozituara para hyrjes në fuqi të këtij Traktati për atë Palë Kontraktuese, pa cenuar ligjet kombëtare ekzistuese mbi zbulimin e informacionit që zbatohen për këto aplikime për patentë.

Neni 5

Sanksionet dhe mjetet juridike

5.1 Çdo Palë Kontraktuese duhet të vendosë masa ligjore, administrative dhe/ose politike të përshtatshme, efektive dhe proporcionale për të trajtuar mosdhënien e informacionit të kërkuar në nenin 3 të këtij Traktati.

5.2 Në bazë të nenit 5.2(bis), çdo Palë Kontraktuese duhet të ofrojë mundësinë për të korrigjuar mungesën e zbulimit të informacionit të kërkuar në nenin 3 para se të zbatojë sanksione ose të urdhërojë mjete juridike.

5.2 (bis) Një Palë Kontraktuese mund të përjashtojë nga mundësia për korrigjim, sipas nenit 5.2, rastet kur ka pasur sjellje ose qëllim mashtrues, siç përcaktohet nga ligji kombëtar.

5.3 Në bazë të nenit 5.4, asnjë Palë Kontraktuese nuk do të revokojë, shfuqizojë ose bëjë të pazbatueshme të drejtat e patentës, vetëm për shkak të moszbulimit nga aplikanti të informacionit të përcaktuar në nenin 3 të këtij Traktati.

² Deklaratë e dakordësuar: në rastet kur ka më shumë se një vend origjine, aplikanti duhet të zbulojë vendin e origjinës nga i cili janë marrë realisht burimet gjenetike.

³ Deklaratë e dakordësuar: kuptohet që termi “sipas rastit” në nenin 3.2(a) nuk do të interpretohet si një hapësirë

fleksibiliteti për Palët Kontraktuese që të mos kërkojnë nga aplikantët të zbulojnë informacionin e kërkuar në nenin 3.2(a). Për më shumë siguri, neni 3.2(a) do të zbatohet pa pasur ndonjë efekt në fushëveprimin e kërkesës për zbulim informacioni në nenin 3.

5.4 Çdo Palë Kontraktuese mund të parashikojë sanksione ose mjete juridike pas dhënies së patentës, kur ka pasur qëllim mashtrues në lidhje me kërkesën për zbulim në nenin 3 të këtij Traktati, në përputhje me legjislacionin e saj kombëtar.

Neni 6

Sistemet e informacionit

6.1 Palët Kontraktuese mund të krijojnë sisteme informacioni (si baza të dhënash) për burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me burimet gjenetike, në konsultim, kur është e përshtatshme, me popujt indigjenë dhe komunitetet lokale, si dhe me palët e tjera të interesuara, duke marrë parasysh rrethanat e tyre kombëtare.

6.2 Palët Kontraktuese duhet, me masa mbrojtëse të përshtatshme të zhvilluara në konsultim, nëse është e zbatueshme, me popujt indigjenë dhe komunitetet lokale, si dhe me palët e tjera të interesuara, të bëjnë këto sisteme informacioni të aksesueshme për zyrat për qëllimet e kerkimit dhe shqyrtimit të aplikimeve për patentë. Ky akses mund të jetë i kushtëzuar me autorizim, kur është e zbatueshme, nga Palët Kontraktuese që krijojnë sistemet e informacionit.

6.3 Lidhur me këto sisteme informacioni, Asambleja e Palëve Kontraktuese mund të krijojë një ose më shumë grupe teknike pune për të trajtuar çështje që lidhen me sistemet e informacionit, siç është aksesueshmëria për zyrat me masa mbrojtëse të përshtatshme.

Neni 7

Marrëdhënia me marrëveshjet e tjera ndërkombëtare

Ky Traktat do të zbatohet në mënyrë mbështetëse të ndërsjellë me marrëveshjet e tjera ndërkombëtare që lidhen me këtë Traktat.^{4,5}

⁴ Deklaratë e Dakordësuar: Palët Kontraktuese kërkojnë nga Asambleja e Bashkimit Ndërkombëtar të Bashkëpunimit për Patentat që të shqyrtojë nevojën për ndryshime në rregulloret sipas PCT-së dhe/ose udhëzimeve administrative përkatëse, me qëllim ofrimin e një mundësie për aplikantët që paraqesin një aplikim ndërkombëtar sipas PCT-së, duke caktuar një Shtet Kontraktues të PCT-së, i cili, sipas ligjit të tij kombëtar në fuqi, kërkon zbulimin e burimeve gjenetike dhe njohurive tradicionale të lidhura me

Neni 8

Rishikimi

Palët Kontraktuese angazhohen për një rishikim të fushëveprimit dhe përmbajtjes së këtij Traktati, duke trajtuar çështje si zgjerimi i mundshëm i kërkesës për zbulim informacioni në nenin 3 në fusha të tjera të pronësisë intelektuale dhe në derivate, si dhe duke trajtuar çështje të tjera që rrjedhin nga teknologjitë e reja dhe në zhvillim që lidhen me zbatimin e këtij Traktati, katër vjet pas hyrjes në fuqi të këtij Traktati.

Neni 9

Parimet e përgjithshme për zbatim

9.1 Palët Kontraktuese angazhohen të ndërmarrin masat e nevojshme për të garantuar zbatimin e këtij Traktati.

9.2 Asgjë nuk pengon Palët Kontraktuese që të përcaktojnë metodën e duhur për zbatimin e dispozitave të këtij Traktati brenda sistemeve dhe praktikave të tyre ligjore.

Neni 10

Asambleja

10.1 Palët Kontraktuese do të kenë një Asamble:

a) Çdo Palë Kontraktuese do të përfaqësohet në Asamble nga një përfaqësues, i cili mund të ndihmohet nga përfaqësues zëvendësues, këshilltarë dhe ekspertë.

b) Shpenzimet e çdo delegacioni do të mbulohen nga Palët Kontraktuese që kanë emëruar delegacionin. Asambleja mund t'i kërkojë Byrosë Ndërkombëtare të WIPO-s të ofrojë ndihmë financiare për të lehtësuar pjesëmarrjen e delegacioneve të Palëve Kontraktuese që konsiderohen vende në zhvillim, në përputhje me praktikën e miratuar të Asamblesë së Përgjithshme

këto burime, për të përmbushur çdo kërkesë formaliteti që lidhet me një kërkesë të tillë zbulimi informacioni, ose me paraqitjen e aplikimit ndërkombëtar, me efekt për të gjitha Shtetet e tilla Kontraktuese, ose më pas, në fazën kombëtare para një Zyre të çdo Shteti të tillë Kontraktues.

⁵ Asgjë në këtë Traktat nuk do të cenojë ose ndryshojë ndonjë marrëveshje tjetër ndërkombëtare.

të Kombeve të Bashkuara, ose që janë vende në tranzicion drejt një ekonomie tregu.

c) Asambleja do të nxisë pjesëmarrjen efektive të përfaqësuesve të popujve indigjenë dhe komuniteteve lokale si vëzhgues të akredituar. Asambleja do të ftojë Palët Kontraktuese të shqyrtojnë marrëveshjet financiare për pjesëmarrjen e popujve indigjenë dhe komuniteteve lokale.

10.2 Asambleja:

a) do të trajtojë të gjitha çështjet që lidhen me mbajtjen dhe zhvillimin e këtij Traktati, si dhe me zbatimin dhe funksionimin e tij;

b) do të kryejë funksionin e caktuar sipas nenit 12.2 lidhur me pranimin e organizatave të caktuara ndërqeveritare për t'u bërë palë në këtë Traktat;

c) do të kryejë rishikimin e përmendur në nenin 8;

d) do të vendosë për thirrjen e një konference diplomatike për rishikimin e këtij Traktati, siç parashikohet në nenin 14, përfshirë edhe si rezultat i rishikimit të përmendur në nenin 8, dhe do t'i japë udhëzimet e nevojshme drejtorit të përgjithshëm të WIPO-s për përgatitjen e një konference të tillë diplomatike;

e) mund të krijojë grupe teknike pune sipas vlerësimit të saj;

f) mund të miratojë ndryshime në këtë nen, përjashtuar nenet 10.1, 10.2(c), 10.2(d), 10.2(f) dhe 10.3, si dhe në nenin 11; dhe

g) do të kryejë funksione të tjera që janë të përshtatshme për zbatimin e dispozitave të këtij Traktati, duke përfshirë nxitjen e bashkëpunimit ndërmjet Palëve Kontraktuese dhe kërkesën ndaj Byrosë Ndërkombëtare për të zgjeruar mekanizmat ekzistues për të mbështetur asistencën teknike dhe ndërtimin e kapaciteteve për vendet në zhvillim.

10.3 Asambleja do të përpikët të marrë vendimet me konsensus. Kur nuk arrihet një vendim me konsensus, çështja do të vendoset me votim. Në këtë rast:

a) çdo Palë Kontraktuese që është shtet, do të ketë një votë dhe do të votojë vetëm në emër të vet; dhe

b) çdo Palë Kontraktuese që është organizatë ndërqeveritare, mund të marrë pjesë në votim, në vend të Shteteve Anëtare të saj, me një numër votash të barabartë me numrin e Shteteve Anëtare të saj që janë palë në këtë Traktat. Asnjë organizatë ndërqeveritare e tillë nuk mund të marrë pjesë në

votim, nëse ndonjë nga Shtetet Anëtare të saj ushtron të drejtën e votës dhe *vice versa*.

10.4 Asambleja mbledhet me thirrjen e drejtorit të përgjithshëm të WIPO-s dhe, përveç rasteve të jashtëzakonshme, gjatë së njëjtës periudhë dhe në të njëjtën vend ku zhvillohet Asambleja e Përgjithshme e WIPO-s.

10.5 Asambleja përcakton rregullat e veta të procedurës, duke përfshirë thirrjen e seancave të jashtëzakonshme, kërkesat për kuorum dhe, në përputhje me dispozitat e këtij Traktati, shumicën e nevojshme për vendime të ndryshme.

Neni 11

Byroja Ndërkombëtare

11.1 Byroja Ndërkombëtare e WIPO-së kryen detyrat administrative që lidhen me këtë Traktat. Në veçanti, ajo përgatit mbledhjet dhe siguron sekretariatin për Asamblesë dhe grupet teknike të punës që mund të krijohen nga Asambleja.

11.2 Drejtori i përgjithshëm i WIPO-së dhe çdo anëtar i stafit i caktuar prej tij marrin pjesë, pa të drejtë vote, në të gjitha mbledhjet e Asamblesë dhe në çdo grup teknik pune të krijuar nga Asambleja. Drejtori i përgjithshëm, ose një anëtar i stafit i caktuar prej tij, shërben si sekretar *ex officio* (kryesisht) i këtij organi/autoriteti.

11.3 Byroja Ndërkombëtare, në përputhje me udhëzimet e Asamblesë, përgatit çdo Konferencë Diplomatike. Drejtori i Përgjithshëm i WIPO-së dhe personat e caktuar prej tij marrin pjesë, pa të drejtë vote, në diskutimet e këtyre Konferencave.

Neni 12

Kushtet për t'u bërë palë

12.1 Çdo Shtet Anëtar i WIPO-së mund të bëhet palë në këtë Traktat.

12.2 Asambleja mund të vendosë të pranojë çdo organizatë ndërqeveritare që deklaron se ka kompetencë dhe legjislacion të detyrueshëm për të gjitha Shtetet Anëtare të saj mbi çështjet e mbuluara nga ky Traktat dhe që është autorizuar, në përputhje me procedurat e saj të brendshme, të bëhet palë në këtë Traktat.

12.3 Pa cenuar nenin 12.2, Bashkimi Evropian mund të nënshkruajë, ratifikojë ose aderojë në këtë Traktat. Në këtë rast, Bashkimi Evropian duhet, në

momentin e nënshkrimit, ratifikimit ose aderimit, të bëjë deklaratën e përmendur në nenin 12.2.

Neni 13 Ratifikimi dhe aderimi

13.1 Çdo shtet ose organizatë ndërqeveritare e përmendur në nenin 12, mund të depozitojë pranë drejtorit të përgjithshëm të WIPO-s:

- a) një instrument ratifikimi, nëse e ka nënshkruar këtë Traktat; ose
- b) një instrument aderimi, nëse nuk e ka nënshkruar këtë Traktat.

13.2 Data e hyrjes në fuqi të depozitimit të një instrumenti ratifikimi ose aderimi, është data kur ky instrument depozitohet pranë Depozitarit.

Neni 14 Redaktimi

Ky Traktat mund të redaktohet vetëm nga një Konferencë Diplomatike, në përputhje me Konventën e Vjenës mbi të Drejtën e Traktateve. Thirrja e një Konferencë të tillë Diplomatike vendoset nga Asambleja.

Neni 15 Ndryshimi i neneve 10 dhe 11

15.1 Nenet 10 dhe 11 të këtij Traktati mund të ndryshohen nga Asambleja, siç parashikohet në nenin 10.2(f).

15.2 Propozimet për ndryshimin e neneve të përmendura në Nenin 15.1, mund të paraqiten nga çdo Palë Kontraktuese ose nga drejtori i përgjithshëm i WIPO-s. Këto propozime duhet t'u komunikohen Palëve Kontraktuese nga drejtori i përgjithshëm i WIPO-s të paktën gjashtë muaj para shqyrtimit të tyre nga Asambleja.

15.3 Miratimi i çdo ndryshimi në nenet e përmendura në nenin 15.1, kërkon tre të katërtat e votave të hedhura.

15.4 Çdo ndryshim i tillë hyn në fuqi një muaj pas marrjes së njoftimeve me shkrim për pranimin nga Palët Kontraktuese, të kryera në përputhje me proceset e tyre kushtetuese, dhe pasi drejtori i përgjithshëm të ketë marrë këto njoftime nga tre të katërtat e Palëve Kontraktuese në kohën kur Asambleja miratoi ndryshimin. Çdo ndryshim i pranuar në këtë mënyrë do të jetë detyrues për të

gjitha Palët Kontraktuese në kohën kur ndryshimi hyn në fuqi, si dhe për ato që bëhen Palë Kontraktuese pas kësaj date.

Neni 16 Nënshkrimi

Ky Traktat do të jetë i hapur për nënshkrim në Konferencën Diplomatike në Gjenevë dhe më pas në selinë e WIPO-s nga çdo palë që ka të drejta dhe zotësi për t'u bërë pjesë, për një periudhë prej një viti pas miratimit të tij.

Neni 17 Hyrja në fuqi

Ky Traktat hyn në fuqi tre muaj pas depozitimit të instrumenteve të ratifikimit ose aderimit nga 15 palë legjitime të përmendura në nenin 12.

Neni 18 Data e hyrjes në fuqi për t'u bërë palë

Ky Traktat do të jetë detyrues për:

- a) 15 palët legjitime të përmendura në nenin 17, nga data kur ky Traktat hyn në fuqi; dhe
- b) çdo palë tjetër legjitime të përmendur në nenin 12, pas përfundimit të tre muajve nga data kur ka depozituar instrumentin e saj të ratifikimit ose aderimit pranë drejtorit të përgjithshëm të WIPO-s.

Neni 19 Denoncimi

Çdo Palë Kontraktuese mund të prishë këtë Traktat me anë të një njoftimi drejtuar drejtorit të përgjithshëm të WIPO-s. Prishja e marrëveshjes me Traktatin hyn në fuqi një vit pas datës në të cilën drejtori i përgjithshëm i WIPO-s ka marrë njoftimin. Kjo nuk do të cenojë zbatimin e këtij Traktati për ndonjë aplikim për patentë në proces dhe as për patentat në fuqi në lidhje me Palën Kontraktuese, e cila ka kërkuar prishjen e Traktatit, në momentin e hyrjes në fuqi të prishjes së Traktatit.

Neni 20 Rezervat

Nuk lejohet asnjë rezervë ndaj këtij Traktati.

Neni 21 Gjuhët

21.1 Ky Traktat do të nënshkruhet në një original të vetëm në gjuhët arabe, kineze, angleze, frënge, ruse dhe spanjolle, ku të gjitha tekstet janë njëllorj autentike.

21.2 Një tekst zyrtar në çdo gjuhë tjetër, përveç atyre të përmendura në nenin 21.1, do të përgatitet nga drejtori i përgjithshëm i WIPO-s, pas konsultimit me të gjitha palët e interesuara, në gjuhët

e tjera që Asambleja mund të caktojë. Për qëllimet e këtij paragrafi, “palë e interesuar” do të thotë çdo Palë Kontraktuese, gjuha zyrtare e së cilës, ose një nga gjuhët zyrtare të saj, është përfshirë.

Neni 22 Depozitari

Drejtori i përgjithshëm i WIPO-s është Depozitari i këtij Traktati.

WIPO Treaty on Intellectual Property, Genetic Resources and Associated Traditional Knowledge

Adopted at Geneva on May 24, 2024

TABLE OF CONTENTS*

Article 1:	Objectives
Article 2:	List of Terms
Article 3:	Disclosure Requirement
Article 4:	Non-Retroactivity
Article 5:	Sanctions and Remedies
Article 6:	Information Systems
Article 7:	Relationship with Other International Agreements
Article 8:	Review
Article 9:	General Principles on Implementation
Article 10:	Assembly
Article 11:	International Bureau
Article 12:	Eligibility to Become a Party
Article 13:	Ratification and Accession
Article 14:	Revision
Article 15:	Amendment of Articles 10 and 11
Article 16:	Signature
Article 17:	Entry into Force
Article 18:	Effective Date to Become a Party
Article 19:	Denunciation
Article 20:	Reservations
Article 21:	Languages
Article 22:	Depositary

* This Table of Contents is added for the convenience of the reader. It does not appear in the original text of the Treaty.

The Parties to this Treaty,

Desiring the promotion of the efficacy, transparency and quality of the patent system in relation to genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources,

Emphasizing the importance of patent offices having access to appropriate information on genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources to prevent patents from being granted erroneously for inventions that are not novel or inventive with regard to genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources,

Recognizing the potential role of the patent system in contributing to the protection of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources,

Recognizing that an international disclosure requirement related to genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources in patent applications contributes to legal certainty and consistency and, therefore, has benefits for the patent system and for providers and users of such resources and knowledge,

Recognizing that this Treaty and other international instruments related to genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources should be mutually supportive,

Recognizing and reaffirming the role that the intellectual property system plays in promoting innovation, transfer and dissemination of knowledge and economic development, to the mutual advantage of providers and users of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources,

Acknowledging the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP) and commitment to achieving the ends set forth therein, and

Affirming that best efforts should be made to include Indigenous Peoples and local communities, as applicable, in implementing this Treaty,

Have agreed as follows:

ARTICLE 1 OBJECTIVES

The objectives of this Treaty are to:

- (a) enhance the efficacy, transparency and quality of the patent system with regard to genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources, and
- (b) prevent patents from being granted erroneously for inventions that are not novel or inventive with regard to genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources.

ARTICLE 2 LIST OF TERMS

For the purposes of this Treaty:

“Applicant” means the person whom the records of the Office show, pursuant to the applicable law, as the person who is applying for the granting of a patent, or as another person who is filing or prosecuting the application.

“Application” means an application for granting of a patent.

“Contracting Party” means any State or intergovernmental organization party to this Treaty.

“Country of origin of genetic resources” means the country which possesses those genetic resources in *in situ* conditions.

“Based on” means that the genetic resources and/or traditional knowledge associated with genetic resources must have been necessary for the claimed invention, and that the claimed invention must depend on the specific properties of the genetic resources and/or on the traditional knowledge associated with genetic resources.

“Genetic material” means any material of plant, animal, microbial or other origin containing functional units of heredity.

“Genetic resources”¹ are genetic material of actual or potential value.

“In situ conditions” means conditions where genetic resources exist within ecosystems and natural habitats, and, in the case of domesticated or cultivated species, in the surroundings where they have developed their distinctive properties.

“Office” means the authority of a Contracting Party entrusted with the granting of patents.

“PCT” refers to the Patent Cooperation Treaty, 1970.

“Source of genetic resources” refers to any source from which the applicant has obtained the genetic resources, such as a research center, gene bank, Indigenous Peoples and local communities, the Multilateral System of the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (ITPGRFA), or any other *ex situ* collection or depository of genetic resources.

“Source of traditional knowledge associated with genetic resources” means any source from which the applicant has obtained the traditional knowledge associated with genetic resources, such as scientific literature, publicly accessible databases, patent applications and patent publications.

¹ The definition of “genetic resources” is, in line with the manner in which the term is understood in the context of the Convention on Biological Diversity, not intended to include “human genetic resources”.

ARTICLE 3 DISCLOSURE REQUIREMENT

3.1 Where the claimed invention in a patent application is based on genetic resources, each Contracting Party shall require applicants to disclose:

- (a) the country of origin of the genetic resources², or,
- (b) in cases where the information in Article 3.1(a) is not known to the applicant, or where Article 3.1(a) does not apply, the source of the genetic resources.

3.2 Where the claimed invention in a patent application is based on traditional knowledge associated with genetic resources, each Contracting Party shall require applicants to disclose:

- (a) the Indigenous Peoples or local community, as applicable³, who provided the traditional knowledge associated with genetic resources, or,
- (b) in cases where the information in Article 3.2(a) is not known to the applicant, or where Article 3.2(a) does not apply, the source of the traditional knowledge associated with genetic resources.

3.3 In cases where none of the information in Articles 3.1 and/or 3.2 is known to the applicant, each Contracting Party shall require the applicant to make a declaration to that effect, affirming that the content of the declaration is true and correct to the best knowledge of the applicant.

3.4 Contracting Parties shall provide guidance to patent applicants on how to meet the disclosure requirement as well as an opportunity for patent applicants to rectify a failure to include the minimum information referred to in Articles 3.1 and 3.2 or correct any disclosures that are erroneous or incorrect.

3.5 Contracting Parties shall not place an obligation on Offices to verify the authenticity of the disclosure.

3.6 Each Contracting Party shall make the information disclosed available in accordance with patent procedures, without prejudice to the protection of confidential information.

ARTICLE 4 NON-RETROACTIVITY

A Contracting Party shall not impose the obligations of this Treaty in relation to patent applications which have been filed prior to the entry into force of this Treaty with regard to that Contracting Party, without prejudice to existing national laws on disclosure that apply to such patent applications.

² Agreed Statement: In cases where there is more than one country of origin, the applicant shall disclose the country of origin from which the genetic resources were actually obtained.

³ Agreed Statement: It is understood that the term “as applicable” in Article 3.2(a) shall not be interpreted as providing flexibility to the Contracting Parties to not require applicants to disclose the information required in Article 3.2(a). For greater certainty, Article 3.2(a) will be implemented without having any effect on the scope of the disclosure requirement in Article 3.

ARTICLE 5 SANCTIONS AND REMEDIES

5.1 Each Contracting Party shall put in place appropriate, effective and proportionate legal, administrative, and/or policy measures to address a failure to provide the information required in Article 3 of this Treaty.

5.2 Subject to Article 5.2(*bis*), each Contracting Party shall provide an opportunity to rectify a failure to disclose the information required in Article 3 before implementing sanctions or directing remedies.

5.2(*bis*) A Contracting Party may exclude from the opportunity to rectify under Article 5.2 cases where there has been fraudulent conduct or intent as prescribed by national law.

5.3 Subject to Article 5.4, no Contracting Party shall revoke, invalidate, or render unenforceable the conferred patent rights solely on the basis of an applicant's failure to disclose the information specified in Article 3 of this Treaty.

5.4 Each Contracting Party may provide for post grant sanctions or remedies where there has been fraudulent intent in regard to the disclosure requirement in Article 3 of this Treaty, in accordance with its national law.

ARTICLE 6 INFORMATION SYSTEMS

6.1 Contracting Parties may establish information systems (such as databases) of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources, in consultation, where applicable, with Indigenous Peoples and local communities, and other stakeholders, taking into account their national circumstances.

6.2 Contracting Parties should, with appropriate safeguards developed in consultation, where applicable, with Indigenous Peoples and local communities, and other stakeholders, make such information systems accessible to Offices for the purposes of search and examination of patent applications. Such access to the information systems may be subject to authorization, where applicable, by the Contracting Parties establishing the information systems.

6.3 In regard to such information systems, the Assembly of the Contracting Parties may establish one or more technical working groups to address any matters relating to the information systems, such as accessibility to Offices with appropriate safeguards.

ARTICLE 7 RELATIONSHIP WITH OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

This Treaty shall be implemented in a mutually supportive manner with other international agreements relevant to this Treaty.^{4 5}

ARTICLE 8 REVIEW

The Contracting Parties commit to a review of the scope and contents of this Treaty, addressing issues such as the possible extension of the disclosure requirement in Article 3 to other areas of intellectual property and to derivatives and addressing other issues arising from new and emerging technologies that are relevant for the application of this Treaty, four years after the entry into force of this Treaty.

ARTICLE 9 GENERAL PRINCIPLES ON IMPLEMENTATION

9.1 Contracting Parties undertake to adopt the measures necessary to ensure the application of this Treaty.

9.2 Nothing shall prevent Contracting Parties from determining the appropriate method of implementing the provisions of this Treaty within their own legal systems and practices.

ARTICLE 10 ASSEMBLY

10.1 The Contracting Parties shall have an Assembly:

- (a) Each Contracting Party shall be represented in the Assembly by one delegate who may be assisted by alternate delegates, advisors and experts.
- (b) The expenses of each delegation shall be borne by the Contracting Party that has appointed the delegation. The Assembly may ask the International Bureau of WIPO to grant financial assistance to facilitate the participation of delegations of Contracting Parties that are regarded as developing countries in conformity with the established practice of the General Assembly of the United Nations or that are countries in transition to a market economy.
- (c) The Assembly shall encourage the effective participation of representatives from Indigenous Peoples and local communities as accredited observers. The Assembly

⁴ Agreed Statement: The Contracting Parties request the Assembly of the International Patent Cooperation Union to consider the need for amendments to the Regulations under the PCT and/or the Administrative Instructions thereunder with a view towards providing an opportunity for applicants who file an international application under the PCT designating a PCT Contracting State which, under its applicable national law, requires the disclosure of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources, to comply with any formality requirements related to such disclosure requirement either upon filing of the international application, with effect for all such Contracting States, or subsequently, upon entry into the national phase before an Office of any such Contracting State.

⁵ Nothing in this Treaty shall derogate from or modify any other international agreement.

will invite Contracting Parties to consider financial arrangements for participation of Indigenous Peoples and local communities.

10.2 The Assembly:

- (a) Shall deal with all matters concerning the maintenance and development of this Treaty as well as its application and operation;
- (b) Shall perform the function allocated to it under Article 12.2 in respect of the admission of certain intergovernmental organizations to become party to this Treaty;
- (c) Shall conduct the review referred to in Article 8;
- (d) Shall decide the convocation of a Diplomatic Conference for the revision of this Treaty as referred to in Article 14, including as a result of the review referred to in Article 8, and shall give the necessary instructions to the Director General of WIPO for the preparation of any such Diplomatic Conference;
- (e) May establish technical working groups as it deems appropriate;
- (f) May adopt amendments to the present Article, excluding 10.1, 10.2(c), 10.2(d), 10.2(f) and 10.3, and to Article 11; and
- (g) Shall perform such other functions as are appropriate to implementing the provisions of this Treaty, including promoting cooperation among Contracting Parties and requesting the International Bureau to extend existing mechanisms to support technical assistance and capacity building for developing countries.

10.3 The Assembly shall endeavor to take its decisions by consensus. Where a decision cannot be reached by consensus, the matter at issue shall be decided by vote. In such a case:

- (a) Each Contracting Party that is a State shall have one vote and shall vote only in its own name; and
- (b) Any Contracting Party that is an intergovernmental organization may participate in the vote, in place of its Member States, with a number of votes equal to the number of its Member States that are party to this Treaty. No such intergovernmental organization shall participate in the vote if any one of its Member States exercises its right to vote and *vice versa*.

10.4 The Assembly shall meet upon convocation by the Director General of WIPO and, in the absence of exceptional circumstances, during the same period and at the same place as the General Assembly of WIPO.

10.5 The Assembly shall establish its own rules of procedure, including the convocation of extraordinary sessions, the requirements of a quorum and, subject to the provisions of this Treaty, the required majority for various kinds of decisions.

ARTICLE 11 INTERNATIONAL BUREAU

11.1 The International Bureau of WIPO shall perform the administrative tasks concerning this Treaty. In particular, the International Bureau shall prepare the meetings and provide the secretariat for the Assembly and for such technical working groups as may be established by the Assembly.

11.2 The Director General of WIPO and any staff member designated by the Director General shall participate, without the right to vote, in all meetings of the Assembly and any such technical working groups established by the Assembly. The Director General, or a staff member designated by the Director General, shall be *ex officio* Secretary of such a body.

11.3 The International Bureau shall, in accordance with the directions of the Assembly, make the preparations for any Diplomatic Conferences. The Director General of WIPO and persons designated by the Director General shall take part, without the right to vote, in the discussions at such Conferences.

ARTICLE 12 ELIGIBILITY TO BECOME A PARTY

12.1 Any Member State of WIPO may become party to this Treaty.

12.2 The Assembly may decide to admit any intergovernmental organization to become party to this Treaty which declares that it is competent in respect of, and has its own legislation binding on all its Member States on, matters covered by this Treaty and that it has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to become party to this Treaty.

12.3 Without prejudice to Article 12.2, the European Union may sign, ratify or accede to this Treaty. In that case, the European Union shall, at the time of signature, ratification or accession, make the declaration referred to in Article 12.2.

ARTICLE 13 RATIFICATION AND ACCESSION

13.1 Any State or intergovernmental organization referred to in Article 12 may deposit with the Director General of WIPO:

- (a) an instrument of ratification if it has signed this Treaty; or
- (b) an instrument of accession, if it has not signed this Treaty.

13.2 The effective date of the deposit of an instrument of ratification or accession shall be the date on which that instrument is deposited with the depositary.

ARTICLE 14 REVISION

This Treaty may only be revised by a Diplomatic Conference, in accordance with the Vienna Convention on the Law of Treaties. The convocation of any such Diplomatic Conference shall be decided by the Assembly.

ARTICLE 15 AMENDMENT OF ARTICLES 10 AND 11

15.1 Articles 10 and 11 of this Treaty may be amended by the Assembly, as provided in Article 10.2(f).

15.2 Proposals for the amendment of the Articles referred to in Article 15.1 may be initiated by any of the Contracting Parties or by the Director General of WIPO. Such proposals shall be communicated by the Director General of WIPO to the Contracting Parties at least six months in advance of their consideration by the Assembly.

15.3 Adoption of any amendment to the Articles referred to in Article 15.1 shall require three-fourths of the votes cast.

15.4 Any such amendment shall enter into force one month after written notifications of acceptance by the Contracting Parties, effected in accordance with their respective constitutional processes, have been received by the Director General from three-fourths of the Contracting Parties at the time the Assembly adopted the amendment. Any amendment thus accepted shall bind all of the Contracting Parties at the time the amendment enters into force, or which become Contracting Parties thereof at a subsequent date.

ARTICLE 16 SIGNATURE

This Treaty shall be open for signature at the Diplomatic Conference in Geneva and thereafter at the headquarters of WIPO by any eligible party for one year after its adoption.

ARTICLE 17 ENTRY INTO FORCE

This Treaty shall enter into force three months after 15 eligible parties referred to in Article 12 have deposited their instruments of ratification or accession.

ARTICLE 18 EFFECTIVE DATE TO BECOME A PARTY

This Treaty shall bind:

- (a) The 15 eligible parties referred to in Article 17, from the date on which this Treaty entered into force; and
- (b) Each other eligible party referred to in Article 12, from the expiration of three months from the date on which it has deposited its instrument of ratification or accession with the Director General of WIPO.

ARTICLE 19 DENUNCIATION

This Treaty may be denounced by any Contracting Party by notification addressed to the Director General of WIPO. Any denunciation shall take effect one year from the date on which the Director General of WIPO received the notification. It shall not affect the application of this Treaty to any patent application pending and any patent in force in respect of the denouncing Contracting Party at the time of the coming into effect of the denunciation.

ARTICLE 20 RESERVATIONS

No reservations to this Treaty shall be permitted.

ARTICLE 21 LANGUAGES

21.1 This Treaty shall be signed in a single original in the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish languages, all texts being equally authentic.

21.2 An official text in any language other than those referred to in Article 21.1 shall be established by the Director General of WIPO, after consultation with all the interested parties, in such other languages as the Assembly may designate. For the purposes of this paragraph, "interested party" means any Contracting Party whose official language, or one of whose official languages, is concerned.

ARTICLE 22 DEPOSITARY

The Director General of WIPO is the depositary of this Treaty.

DEKRET

Nr. 45, datë 4.2.2026

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 4/2026, “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Traktatin për Pronësinë Intelektuale, Burimet Gjenetike dhe Njohuritë Tradicionale të lidhura me to, bërë në Gjenevë më 24 maj 2024”.

PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj

LIGJ

Nr. 5/2026

**PËR RATIFIKIMIN E VENDIMIT
NR. 5/2024 TË KOMITETIT TË
PËRBASHKËT TË MARRËVESHJES SË
TREGTISË SË LIRË TË EVROPËS
QENDRORE “PËR ASPEKTET
TREGTARE TË TË DREJTAVE TË
PRONËSISË INTELEKTUALE”**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet vendimi nr. 5/2024 i Komitetit të Përbashkët të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore “Për aspektet tregtare të të drejtave të pronësisë intelektuale”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 28.1.2026.

**Shpallur me dekretin nr. 46, datë 4.2.2026,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.**

VENDIM

I KOMITETIT TË PËRBASHKËT TË
MARRËVESHJES SË TREGTISË SË LIRË TË
EVROPËS QENDRORE NR. 5/2024, “MBI
ASPEKTET TREGTARE TË TË DREJTAVE
TË PRONËSISË INTELEKTUALE”,
MIRATUAR MË 9 TETOR 2024

Hyrje

Komiteti i Përbashkët,

në përputhje me aneksin 1 të Marrëveshjes për Amendimin dhe Zgjerimin e Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore, të miraturar më 19 dhjetor 2006 (në vijim e referuar si “CEFTA 2006”);

në përputhje me nenet 37 dhe 38 të CEFTA 2006, sipas të cilës, Palët e CEFTA-s do të ofrojnë dhe sigurojnë mbrojtje të përshtatshme dhe të efektshme për të Drejtat e Pronësisë Intelektuale, në përputhje me standardet ndërkombëtare, veçanërisht në përputhje me Marrëveshjen e Çështjeve Tregtare të Lidhura me të Drejtat e Pronësisë Intelektuale (e referuar si “TRIPS”), duke përfshirë mjetet e efektshme për zbatimin e këtyre të drejtave të parashikuara në konventa dhe traktate ndërkombëtare;

të angazhuar për mbrojtje dhe zbatueshmëri më të mirë të Drejtave të Pronësisë Intelektuale brenda dhe midis Palëve të CEFTA-s për të garantuar mbrojtjen e duhur dhe për të inkurajuar bashkëpunim më të mirë ekonomik dhe eliminimin e barrierave tregtare në lidhje me të Drejtat e Pronësisë Intelektuale,

ka vendosur si më poshtë:

Neni 1

Objektivi dhe qëllimi

1. Ky vendim synon lehtësimin e bashkëpunimit ndërmjet Palëve të CEFTA-s, në lidhje me mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale nëpërmjet:

a) harmonizimit të standardeve minimale për mbrojtjen dhe zbatimin e të Drejtave të Pronësisë Intelektuale ndërmjet Palëve të CEFTA-s, me synimin për të lehtësuar tregtinë;

b) promovimit të inovacionit teknologjik, transferimit dhe shpërndarjes së njohurive ndërmjet Palëve të CEFTA-s; dhe

c) promovimit të mbrojtjes dhe zbatimit efektiv dhe të duhur të të Drejtave të Pronësisë Intelektuale, duke garantuar që zbatimi i masave dhe i procedurave të zbatimit të mos përbëjnë barriera për tregtinë.

Neni 2

Përkufizime

1. Për qëllimet e këtij vendimi, do të përdoren përkufizimet e mëposhtme:

a) “Vendim”, vendimi mbi Aspektet Tregtare të të Drejtave të Pronësisë Intelektuale;

b) “Direktiva për Mbrojtjen e Sekreteve Tregtare 2016/943”, direktiva (e BE-së) 2016/943 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, e datës 8 qershor 2016, për mbrojtjen e njohurive dhe informacioneve të pazbuluara të biznesit (sekretet tregtare) kundër përfutimit, përdorimit dhe zbulimit të paligjshëm të tyre, në versionin e datës së hyrjes në fuqi të këtij vendimi;

c) “ZEE”, Zona Ekonomike Evropiane;

d) “BE”, Bashkimi Evropian;

e) “ZPIBE”, Zyra e Pronësisë Intelektuale të Bashkimit Evropian;

f) “Mallra dhe shërbime”, çdo mall dhe shërbim, përfshirë ato të prekshme dhe digjitale, siç përcaktohen nga neni 2 i Protokollit shtesë 6 të CEFTA i 2006;

g) “Të drejtat e Pronësisë Intelektuale”, të paktën të drejta të pronësisë industriale (patenta, marka tregtare, dizeno industriale dhe tregues gjeografikë), e drejta e autorit dhe të drejtat e lidhura me to, topografite e qarqeve të integruara, mbrojtja kundër konkurrencës së padrejtë, siç referohen në nenin 10 bis të Konventës së Parisit për Mbrojtjen e Pronësisë Industriale, dhe mbrojtjen e informacionit të pazbuluar, siç referohet në nenin 39 të Marrëveshjes TRIPS;

h) “Personat me origjinë nga Palët e tjera të CEFTA-s”, persona fizikë ose juridikë, që plotësojnë kriteret e kualifikimit për mbrojtje, të parashikuara në nenin 1 të TRIPS-it;

i) “Produkt”, çdo produkt industrial ose artizanal, duke përfshirë, ndër të tjera, pjesët e synuara për t'u montuar në një produkt kompleks, paketimin, simbolet grafike dhe shkronjat – tipografike, por me përjashtim të programeve kompjuterike;

j) “Mbrojtja dhe zbatimi”, çdo masë që ndikon në disponueshmërinë, përfutimin, fushëzbatimin, mirëmbajtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale, si dhe ato masa që ndikojnë në përdorimin e të drejtave të pronësisë intelektuale;

k) “Rregullorja 608/2013 lidhur me Zbatimin e të Drejtave të Pronësisë Intelektuale nga Administratat Doganore”, rregullorja (BE) nr. 608/2013 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, e datës 12 qershor 2013, lidhur me Zbatimin e të Drejtave të Pronësisë Intelektuale nga Administratat Doganore dhe shfuqizimin e Rregullores së Këshillit (KE) nr. 1383/2003, në versionin e datës së hyrjes në fuqi të këtij vendimi;

l) “NVM-të”, ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, siç përcaktohen nga secila Palë e CEFTA-s;

m) “TRIPS”, Marrëveshja mbi Aspektet Tregtare të të Drejtave të Pronësisë Intelektuale;

n) “Informacion i pazbuluar”, çdo informacion që përmbush kërkesat e përcaktuara në nenin 39(2) të TRIPS-it.

Neni 3

Natyra e detyrimeve

1. Asnjë parashikim në këtë vendim nuk do të interpretohet si heqje dorë nga ndonjë detyrim ekzistues që ndonjë Palë e CEFTA-s mund të ketë sipas ndonjë konvente ose traktati ndërkombëtar, në lidhje me të drejtat e pronësisë intelektuale, në të cilën Pala përkatëse e CEFTA-s është palë.

2. Asnjë nga dispozitat e këtij vendimi nuk mund të interpretohet si heqje dorë nga ndonjë detyrim ekzistues që çdo Palë e CEFTA-s mund të ketë sipas ndonjëres prej këtyre konventave ose traktateve.

Neni 4

Standardet minimale

1. Ky vendim përcakton standardet minimale për mbrojtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale brenda dhe midis Palëve të CEFTA-s.

2. Çdo Palë e CEFTA-s mund, por nuk i kërkohet, të përfshijë në sistemin e saj përkatës ligjor një mbrojtje më gjithëpërfshirëse sesa kërkohet nga ky vendim.

3. Çdo Palë e CEFTA-s është e lirë të përcaktojë metodën më të përshtatshme për zbatimin e dispozitave të këtij vendimi brenda sistemit dhe praktikës së tyre ligjore.

Neni 5

Mosdiskriminimi

1. Çdo Palë e CEFTA-s do të akordojë një trajtim jodiskriminues ndaj personave me origjinë nga Palët e tjera të CEFTA-s, trajtim i cili nuk është më pak i favorshëm sesa ai që u jepet subjekteve të veta.

2. Palët e CEFTA-s mund të përdorin përjashtimet në paragrafin 1 në lidhje me procedurat gjyqësore dhe administrative, duke përfshirë caktimin e një adrese për shërbimin ose emërimin e një agjenti brenda një Pale të CEFTA-s, vetëm nëse përjashtime të tilla janë të nevojshme për të garantuar pajtueshmërinë ligjore, të cilat nuk janë në kundërshtim me dispozitat e këtij vendimi dhe kur praktika të tilla nuk zbatohen në një mënyrë që do të krijonte barrierë për tregtinë.

3. Në përputhje me dhe në bazë të përjashtimeve dhe kufizimeve të përcaktuara në nenin 4 të TRIPS-it, çdo avantazh, favor, privilegj ose imunitet i dhënë nga një Palë e CEFTA-s për personat me origjinë nga ndonjë Palë tjetër e CEFTA-s, do t'u jepet menjëherë dhe në formë të pakushtëzuar subjekteve të të gjitha palëve të tjera të CEFTA-s.

Neni 6

Shterimi i të drejtave

1. Në lidhje me disa të Drejta të Pronësisë Intelktuale, të paktën sa u përket dizajneve industriale dhe markave tregtare, Palët e CEFTA-s do të zbatojnë parimin e shterimit të të drejtave në mënyrë që një markë tregtare ose dizajn industrial i njohur nga ndonjë Palë e CEFTA-s të mos i japë mbajtësit të së drejtës të drejtën për të ndaluar përdorimin e saj në lidhje me Mallrat dhe Shërbimet që mbajnë atë markë tregtare ose me produktet që përfshijnë dizajnin industrial të mbrojtur, të cilat janë hedhur në treg kudo në ndonjë Palë të CEFTA-s nga mbajtësi i së drejtës ose një person i autorizuar prej tij. Në mënyrë alternative, Palët e CEFTA-s

mund të zbatojnë parimin e shterimit ndërkombëtar të të drejtave.

2. Parashikimet e mësipërme nuk zbatohen kur ekzistojnë arsye ligjore, në bazë të të cilave mbajtësi i së drejtës kundërshton tregtimin e mëtejshëm të produkteve që kanë trupëzuar një dizajno të mbrojtur ose mallrave që përfaqësojnë një markë tregtare, veçanërisht, në të njëjtën kohë, kur produktet ose mallrat e tilla pësojnë defekte, ose ndryshime të tjera.

3. Barrën e provës lidhur me ekzistencën e një interesi legjitim e mban mbajtësi i së drejtës.

4. Palët e CEFTA-s do të përcaktojnë në sistemin e tyre ligjor që shterimi i të drejtave të markës tregtare dhe dizenjës industriale zbatohet në territorin e BE-së dhe ZEE-së nga data e aderimit të kësaj Pale të CEFTA-s në BE.

Neni 7

Mbrojtja dhe zbatimi

1. Mbrojtja dhe zbatimi i të Drejtave të Pronësisë Intelktuale duhet të kontribuojë në promovimin e inovacionit teknologjik dhe në transferimin dhe shpërndarjen e njohurive.

2. Parashikimet e mësipërme do të arrihen, ndër të tjera, me mbrojtjen e informacionit të pazbuluar, një mbrojtje të arsyeshme dhe efektive dhe nëpërmjet procedurave të zbatimit dhe ngritjes së kapaciteteve të institucioneve përkatëse të Palës së CEFTA-s.

Neni 8

Informacioni i pazbuluar

1. Palët e CEFTA-s do të garantojnë një mbrojtje efektive të informacionit të pazbuluar, siç përcaktohet në nenin 39 të TRIPS-it.

2. Palët e CEFTA-s do të parashikojnë masat, procedurat dhe mjetet juridike të nevojshme për të siguruar disponueshmërinë e dëmshpërblimit civil kundrejt përfimit, përdorimit dhe zbulimit të paligjshëm të informacionit të pazbuluar. Këto masa, procedura dhe mjete juridike:

a) do të jenë të ndershme dhe të drejta;

b) të mos jenë të ndërlikuara ose të kushtueshme në mënyrë të panevojshme, ose të mos sjellin afate kohore të paarsyeshme ose vonesa të pajustificuara; dhe

c) do të jenë efektive dhe bindëse.

3. Masat, procedurat dhe mjetet juridike të parashikuara në këtë vendim, do të zbatohen në mënyrë proporcionale, duke shmangur krijimin e barrierave tregtare ndërmjet Palëve të CEFTA-s dhe me parashikimin e marrjes së masave mbrojtëse kundër abuzimit me to.

4. Palët e CEFTA-s, me kërkesë të personit të dëmtuar, marrin masat e duhura që të detyrojnë një shkelës, i cili e dinte ose duhej ta dinte se po angazhohej në një përfitim, përdorim ose zbulim të paligjshëm të një informacioni të pazbuluar, për t'i paguar mbajtësit të informacionit të pazbuluar dëmet legjitime për pasojat si rezultat i përfitimit, përdorimit ose zbulimit të paligjshëm të informacionit të pazbuluar. Gjatë përcaktimit të dëmeve, palët e CEFTA-s duhet të marrin parasysh të gjithë faktorët e duhur, duke përfshirë pasojat negative ekonomike të palës së dëmtuar, përfshirë fitimet e humbura, çdo fitim të padrejtë të përfutur nga shkelësi dhe, kur është e përshtatshme, elementet e tjera, përveç faktorëve ekonomikë, të tillë si paragjykimi moral, të shkaktuara ndaj mbajtësit të së drejtës nga përfitimi, përdorimi ose zbulimi i paligjshëm i informacionit të pazbuluar.

5. Në mënyrë alternative, në situata të përshtatshme, palët e CEFTA-s mund të korrigjojnë dëmet përkundrejt një shume totale, shumë kjo e vlerësuar në bazë të kritereve të tilla si, shumat e honorarëve ose tarifave që do të ishin paguar, nëse shkelësi do të kishte kërkuar leje për të përdorur informacionin e pazbuluar në konsideratë.

6. Palët e CEFTA-s mund të vendosin sanksione ndaj çdo personi që nuk përmbush ose refuzon të zbatojë ndonjë masë të miratuar në përputhje me këtë nen, në përputhje me Direktivën mbi Mbrojtjen e Sekretit Tregtar 2016/943.

7. Duke njohur vlerën ekonomike të informacionit të pazbuluar dhe natyrën kritike të mbrojtjes së tij, Palët e CEFTA-s do të përpiqen të zbatojnë, përveç dispozitave të TRIPS-it për informacionin e pazbuluar, Direktivën 2016/943 për Mbrojtjen e Sekreteve Tregtare.

Neni 9

Procedura e mbrojtjes

1. Kur fitimi i një të drejte të pronësisë intelektuale ose mbrojtja e saj varet nga dhënia ose regjistrimi i së drejtës, Palët e CEFTA-s do të sigurojnë që procedurat për dhënie ose regjistrimin

e së drejtës, me kusht që të plotësohen kushtet thelbësore për fitimin e saj, të mundësojnë dhënie ose regjistrimin e së drejtës brenda një periudhe të arsyeshme kohore, në mënyrë që të shmangët kufizimi i pajustificuar i periudhës së mbrojtjes.

2. Palët e CEFTA-s ndërmarrin hapa të arsyeshëm për të siguruar mundësinë e plotësimi të aplikimeve elektronike, në lidhje me dhënie e të Drejtave të Pronësisë Intelektuale.

Neni 10

Procedurat e zbatimit

1. Palët e CEFTA-s garantojnë që zbatimi i të Drejtave të Pronësisë Intelektuale të kryhet në përputhje me pjesën III të TRIPS-it.

2. Palët e CEFTA-s garantojnë që procedurat e zbatimit të jenë të disponueshme për të lejuar veprime efektive kundër çdo akti të shkeljes së të drejtave të pronësisë intelektuale të zbatueshme, duke përfshirë mjete juridike të shpejta për të parandaluar shkeljet dhe mjetet juridike të përshtatshme që përbëjnë pengesë për shkelje të mëtejshme.

3. Këto procedura zbatohen në mënyrë që të shmangët krijimi i pengesave për tregtinë e ligjshme dhe të sigurohen masa mbrojtëse kundër shpërdorimit të tyre.

4. Procedurat në lidhje me zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale nuk duhet të jenë të ndërlikuara ose të kushtueshme në mënyrë të panevojshme ose të kenë afate të paarsyeshme kohore ose vonesa të pajustificuara, me theksin që ankimi ndaj vendimit për çështje doganore dhe/ose procedurat përkatëse të trajtohet në përputhje me afatet procedurale të përcaktuara në ligjet, rregulloret dhe dispozitat administrative, në mënyrë që të realizohet qëllimi i parandalimit të shpenzimeve të larta të magazinimit të mallrave të sekuestruara.

5. Palët e CEFTA-s do të ndërmarrin hapat e arsyeshëm për të garantuar mundësinë e plotësimi të aplikimeve elektronike, në lidhje me zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale, përmes masave doganore.

Neni 11

Harmonizimi i mëtejshëm me *acquis* të BE-së

1. Palët e CEFTA-s do të përpiqen të kërkojnë respektim të ngushtë të zhvillimeve të ardhshme

legjislative brenda Bashkimit Evropian, veçanërisht çdo ndryshim të ardhshëm të Rregullores 608/2013 lidhur me Zbatimin nga Administratat Doganore për të Drejtat e Pronësisë Intelektuale dhe Direktivës për Mbrojtjen e Sekreteve Tregtare 2016/943 ose instrumentet ligjore që i shfuqizojnë dhe zëvendësojnë ato.

Neni 12

Bashkëpunimi ndërmjet Palëve të CEFTA-s

1. Palët e CEFTA-s do të bashkëpunojnë në fushën e mbrojtjes dhe të zbatimit të të drejtave të pronësisë intelektuale, shkëmbimin e informacionit dhe aktivitetet e ndërgjegjësimit të publikut, nëpërmjet Nënkomitetit të CEFTA-s për Pronësinë Intelektuale.

2. Në veçanti, Palët e CEFTA-s do të:

a) kryejnë aktivitete ndërgjegjësuese mbi rëndësinë e të drejtave të pronësisë intelektuale si asete të paprekshme dhe rëndësinë e tyre për tregtinë. Palët e CEFTA-s do të ndërmarrin përpjekje të arsyeshme për të ndihmuar NVM-të në mbrojtjen e të drejtave të tyre të pronësisë intelektuale nëpërmjet edukimit, marketingut dhe aktivitetëve të ngjashme;

b) lehtësojnë shkëmbimin e informacionit përkatës dhe praktikave më të mira, në lidhje me të Drejtat e Pronësisë Intelektuale;

c) promovojnë dhe inkurajojnë shkëmbimin e informacionit, njohurive dhe praktikave më të mira në fushën e të drejtave të pronësisë intelektuale;

d) bien dakord të lehtësojnë shkëmbimin e të dhënave në kohë reale, në lidhje me masat doganore;

e) i ofrojnë njëra-tjetrës ndihmë dhe do të ndërmarrin masat e duhura për një bashkëpunim efektiv me njëra-tjetrën, për të garantuar zbatimin e këtij vendimi; dhe

f) punojnë në bashkëpunim të ngushtë dhe duhet të ofrojnë ndihmë të ndërsjellë për të lehtësuar zbatimin e këtij vendimi.

Neni 13

Ngritja e kapaciteteve në fushën e të drejtave të pronësisë intelektuale

1. Me qëllim nxitjen e shkëmbimit të të dhënave dhe njohurive dhe praktikave të ngjashme ndërmjet Palëve të CEFTA-s, Sekretariati i CEFTA-s do të

organizojë rregullisht me Palët e CEFTA-s kurse trajnimi, seminare, vizita studimore dhe misione të asistencës teknike. Këto aktivitete duhet të kontribuojnë në rritjen e shkëmbimit të të dhënave, koordinimin ndërmjet Palëve të CEFTA-s dhe shkëmbimin e njohurive. Palët e CEFTA-s angazhohen për krijimin e një qendre trajnimi virtual.

2. Aktivitetet specifike që do të zbatohen në këtë kontekst, do të përcaktohen çdo vit nga Nënkomiteti për të Drejtat e Pronësisë Intelektuale.

Neni 14

Transpozimi

1. Palët e CEFTA-s do të sjellin në fuqi ligjet, rregulloret dhe dispozitat administrative të nevojshme për të zbatuar këtë vendim, jo më vonë se 2 vjet pas ratifikimit, aprovimit ose miratimit të këtij vendimi, në përputhje me nenin 15 të këtij vendimi.

Neni 15

Dispozita përfundimtare

1. Ky vendim i nënshtrohet ratifikimit, pranimit ose miratimit, në përputhje me kërkesat e parashikuara nga Palët e CEFTA-s. Instrumentet e ratifikimit, pranimit ose miratimit do të depozitohen pranë Depozitarit.

2. Ky vendim hyn në fuqi në ditën e tridhjetë të depozitimit të instrumentit të tretë të ratifikimit, pranimit ose miratimit.

3. Për çdo Palë të CEFTA-s që depoziton instrumentin e saj të ratifikimit, pranimit ose miratimit pas datës së depozitimit të instrumentit të tretë të ratifikimit, pranimit ose miratimit, ky vendim do të hyjë në fuqi në ditën e tridhjetë pasi ajo Palë e CEFTA-s kryen depozitimin e instrumentit të saj të ratifikimit, pranimit ose miratimit.

4. Sipas kërkesave ligjore të zbatueshme, një Palë e CEFTA-s mund ta zbatojë këtë vendim përkohësisht derisa ajo Palë e CEFTA-s të ketë depozituar instrumentin e saj të ratifikimit, pranimit ose miratimit, në përputhje me paragrafin 1. Çdo zbatim i përkohshëm i këtij vendimi do t'i njoftohet Depozitarit.

Bërë në Beograd, më 9 tetor 2024, në prani të përfaqësuesve të të gjitha Palëve të CEFTA-s, në një kopje të vetme autentike në gjuhën angleze, e cila do të depozitohet te Depozitari i CEFTA-s 2006, dhe i cili do t'u transmetojë kopje të certifikuara të gjitha Palëve të CEFTA-s.

DECISION OF THE JOINT COMMITTEE OF THE CENTRAL EUROPEAN FREE TRADE AGREEMENT**No. 5/2024****on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights**

Adopted on 9 October 2024

Preamble

The Joint Committee,

Having regard to Annex 1 to the Agreement on Amendment of and Accession to the Central European Free Trade Agreement, adopted on 19 December 2006 (hereinafter “CEFTA 2006”),

Having regard to Articles 37 and 38 of the CEFTA 2006, according to which the CEFTA Parties shall grant and ensure adequate and effective protection of Intellectual Property Rights in accordance with international standards, in particular in accordance with the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (hereinafter “TRIPS”), including effective means of enforcing such rights provided for in international conventions and treaties,

Committing to a better protection and enforcement of Intellectual Property Rights within and among the CEFTA Parties to ensure adequate protection and to encourage better economic cooperation and the elimination of trade barriers related to Intellectual Property Rights,

Has decided as follows:

*Article 1***Objective and Purpose**

1. This Decision seeks to facilitate cooperation among CEFTA Parties with respect to the protection of Intellectual Property Rights by:
 - (a) harmonising minimum standards for the protection and enforcement of Intellectual Property Rights within the CEFTA Parties with a view to facilitate trade;
 - (b) promoting technological innovation, transferring, and disseminating of knowledge between the CEFTA Parties; and

- (c) promoting effective and adequate protection and enforcement of Intellectual Property Rights by ensuring that implementation of measures and enforcement procedures do not themselves become barriers to trade.

Article 2

Definitions

For purposes of this Decision, the following definitions shall apply:

- (a) ‘Decision’: This Decision on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights;
- (b) ‘Directive on the Protection of Trade Secrets 2016/943’: *Directive (EU) 2016/943 of the European Parliament and of the Council of 8 June 2016 on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure* in its version on the date of entry into force of this Decision;
- (c) ‘EEA’: the European Economic Area;
- (d) ‘EU’: the European Union;
- (e) ‘EUIPO’: the European Union Intellectual Property Office;
- (f) ‘Goods and Services’: any Goods and Services including tangible and digital goods and services as defined by Article 2 of the Additional Protocol 6 of CEFTA 2006;
- (g) ‘Intellectual Property Rights’: at least the industrial property rights (patents, trademarks, industrial designs, and geographical indications), copyright and related rights, topographies of integrated circuits, protection against unfair competition as referred to in Article 10 bis of the *Paris Convention for the Protection of Industrial Property* and the protection of undisclosed information as referred to in Article 39 of the TRIPS;
- (h) ‘Persons originating from other CEFTA Parties’: natural or legal persons that meet the criteria for eligibility for protection provided for in Article 1 of the TRIPS;
- (i) ‘Product’: any industrial or handicraft product, including, inter alia, parts intended to be assembled into a complex product, packaging, graphic symbols and typographic typefaces, but excluding computer programs;
- (j) ‘Protection and Enforcement’: any measure affecting the availability, acquisition, scope, maintenance, and enforcement of Intellectual Property Rights, as well as those measures affecting the use of Intellectual Property Rights;

- (k) 'Regulation 608/2013 Concerning Customs Enforcement of Intellectual Property Rights':
Regulation (EU) No 608/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 concerning customs enforcement of Intellectual Property Rights and repealing Council Regulation (EC) No 1383/2003 in its version on the date of entry into force of this Decision;
- (l) 'SMEs': Small and Medium-Sized Enterprises as defined by each CEFTA Party;
- (m) 'TRIPS': Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights;
- (n) 'Undisclosed Information': any information that meets the requirements as defined in Article 39(2) of the TRIPS.

Article 3

Nature of Obligations

1. Nothing in this Decision shall be construed as a waiver of any existing obligations that any CEFTA Party may have under any international conventions or treaties relating to Intellectual Property Rights to which the respective CEFTA Party is a party.
2. No provision of this Decision may be construed as a waiver of any existing obligations that any CEFTA Party may have under any of such conventions or treaties.

Article 4

Minimum Standards

1. This Decision establishes minimum standards for the protection and enforcement of Intellectual Property Rights within and among the CEFTA Parties.
2. Any CEFTA Party may, but is not required to, incorporate more comprehensive protection into its respective legal system than is required by this Decision.
3. Any CEFTA Party is free to determine the most appropriate method for implementing this Decision's provisions within their legal system and practice.

*Article 5***Non-discrimination**

1. Each CEFTA Party shall accord non-discriminatory treatment to Persons originating from the other CEFTA Parties that is no less favourable to that accorded to its own subjects.
2. CEFTA Parties may invoke exceptions to paragraph 1 in relation to judicial and administrative procedures, including the designation of an address for service or the appointment of an agent within a CEFTA Party, only if such exceptions are necessary to ensure legal compliance that are not inconsistent with the provisions of this Decision and where such practices are not applied in a manner that creates a barrier to trade.
3. In accordance with and subject to exceptions and limitations set forth in Article 4 of the TRIPS, any advantage, favour, privilege, or immunity granted by a CEFTA Party to Persons originating from any other CEFTA Party shall be immediately and unconditionally extended to the subjects of all other CEFTA Parties.

*Article 6***Exhaustion of Rights**

1. With respect to certain Intellectual Property Rights, at least with respect to industrial designs and trademarks, the CEFTA Parties shall implement the principle of exhaustion of rights in a way that a trademark or industrial design recognised by any CEFTA Party shall not entitle its rightsholder to prohibit its use in connection with Goods and Services designated by the trademark or Products incorporating the protected industrial design that are put on the market anywhere in any CEFTA Party by the rightsholder or a person authorised by the rightsholder. Alternatively, the CEFTA Parties may implement the principle of international exhaustion.
2. The foregoing shall not apply in the case of the existence of a legitimate interest of the rightsholder to oppose the further commercialisation of Products incorporating a protected design or Goods designated by the trademark, especially where, in the meantime, such Products or Goods become defective or otherwise changed.
3. The burden of proof regarding the existence of a legitimate interest bears the rightsholder.
4. The CEFTA Parties shall stipulate in their legal system that the exhaustion of trademark and industrial design rights applies to the territory of the EU and the EEA from the date of that CEFTA Party's accession to the EU.

*Article 7***Protection and Enforcement**

1. The protection and enforcement of Intellectual Property Rights should contribute to the promotion of technological innovation and to the transfer and dissemination of knowledge.
2. The foregoing shall be achieved, inter alia, by the protection of Undisclosed Information, reasonable and effective protection and enforcement procedures, and capacity building of relevant CEFTA Party's institutions.

*Article 8***Undisclosed Information**

1. The CEFTA Parties shall ensure an effective protection of Undisclosed Information as referred to in Article 39 of the TRIPS.
2. The CEFTA Parties shall provide for the measures, procedures, and remedies necessary to ensure the availability of civil redress against the unlawful acquisition, use, and disclosure of Undisclosed Information. These measures, procedures, and remedies shall:
 - (a) be fair and equitable;
 - (b) not be unnecessarily complicated or costly, or entail unreasonable time-limits or unwarranted delays; and
 - (c) be effective and dissuasive.
3. The measures, procedures, and remedies provided for in this Decision shall be applied in a manner that is proportionate, avoids the creation of trade barriers between the CEFTA Parties, and provides for safeguards against their abuse.
4. The CEFTA Parties shall, upon the request of the injured Person, order an infringer, who knew or should have known that they were engaging in an unlawful acquisition, use, or disclosure of Undisclosed Information, to pay the holder of Undisclosed Information damages appropriate to the actual prejudice suffered as a result of the unlawful acquisition, use, or disclosure of the Undisclosed Information. When determining the damages, the CEFTA Parties must consider all appropriate factors, including the injured party's negative economic consequences, including lost profits, any unfair profits made by the infringer, and, when appropriate, elements other than economic factors, such as the moral prejudice caused to the holder by the unlawful acquisition, use, or disclosure of the Undisclosed Information.
5. Alternatively, in suitable situations, the CEFTA Parties may fix the damages as a lump sum based on criteria such as, at a least, the amount of royalties or fees that would have been payable had the infringer asked permission to use the Undisclosed Information in consideration.

6. The CEFTA Parties may impose sanctions on any person that fails or refuses to comply with any measure adopted pursuant to this Article in line with the Directive on the Protection of Trade Secrets 2016/943.
7. Recognising the economic value of Undisclosed Information, and the critical nature of its protection, the CEFTA Parties shall seek to implement, in addition to the TRIPS provisions on Undisclosed Information, the Directive on the Protection of Trade Secrets 2016/943.

Article 9

Protection Procedures

1. Where the acquisition of an Intellectual Property Right or its protection is subject to the right being granted or registered, the CEFTA Parties shall ensure that the procedures for rights' granting or registration, subject to compliance with the substantive conditions for acquisition of the right, allow the granting or registration of the right within a reasonable period of time so as to avoid unwarranted curtailment of the period of protection.
2. The CEFTA Parties shall take reasonable steps to provide for the possibility of filing electronic applications related to the granting of Intellectual Property Rights.

Article 10

Enforcement Procedures

1. The CEFTA Parties shall ensure that Intellectual Property Rights enforcement is conducted in accordance with Part III of the TRIPS.
2. The CEFTA Parties shall ensure that enforcement procedures are available so as to permit effective action against any act of infringement of covered Intellectual Property Rights, including expeditious remedies to prevent infringements and remedies that constitute a deterrent to further infringements.
3. These procedures shall be applied in such a manner so as to avoid the creation of barriers to legitimate trade and to provide safeguards against their abuse.
4. Procedures concerning the enforcement of Intellectual Property Rights must not be unnecessarily complicated or costly or have unreasonable time limits or unjustified delays, with the emphasis that the appeal against the decision on customs measures and/or related proceedings to be handled in accordance with the procedural deadlines defined in the laws, regulations and administrative provisions, in order to achieve the goal of preventing high storage costs of seized goods.

5. The CEFTA Parties shall take reasonable steps to provide for the possibility of filing electronic applications related to the enforcement of Intellectual Property Rights through Customs measures.

Article 11

Further Harmonisation with the EU Acquis

The CEFTA Parties endeavour to seek close adherence to future legislative developments within the European Union, particularly any future amendments to Regulation 608/2013 Concerning Customs Enforcement of Intellectual Property Rights and Directive on the Protection of Trade Secrets 2016/943 or the legal instruments repealing and replacing them.

Article 12

Cooperation between the CEFTA Parties

1. The CEFTA Parties shall cooperate in the field of Intellectual Property Rights protection and enforcement, information exchange and public awareness raising activities through the CEFTA Sub-Committee on Intellectual Property Rights.
2. In particular, the CEFTA Parties shall:
 - a. conduct awareness raising activities on the importance of Intellectual Property Rights as intangible assets and their significance for trade. The CEFTA Parties shall make reasonable efforts to assist SMEs in protecting their Intellectual Property Rights through education, marketing, and similar activities;
 - b. facilitate the exchange of relevant information and of best practices with respect to Intellectual Property Rights;
 - c. promote and encourage the exchange of information, knowledge, and best practices in the field of Intellectual Property Rights;
 - d. agree to facilitate the exchange of real-time data relating to Customs measures;
 - e. provide each other assistance and shall put in place measures for effective cooperation in order to ensure the implementation of this Decision; and
 - f. work in close collaboration and shall provide mutual assistance in order to facilitate the application of this Decision.

*Article 13***Capacity Building in the Area of Intellectual Property Rights**

1. With a view to fostering data and knowledge exchange and comparable practices among the CEFTA Parties, the CEFTA Secretariat shall seek to organise training courses, workshops, study visits, and technical assistance missions on a regular basis with the CEFTA Parties. These activities should contribute to enhancing data exchange, coordination between the CEFTA Parties, and knowledge sharing. CEFTA Parties commit to establish a virtual training centre.
2. The specific activities to be implemented in this context shall be defined on an annual basis by the Sub-Committee on Intellectual Property Rights.

*Article 14***Transposition**

The CEFTA Parties shall bring into force the laws, regulations, and administrative provisions necessary to comply with this Decision no later than two years after the ratification, approval, or adoption of this Decision in accordance with Article 15 of this Decision.

*Article 15***Final Provisions**

1. This Decision is subject to ratification, acceptance, or approval in accordance with the requirements foreseen by the CEFTA Parties. The instruments of ratification, acceptance, or approval shall be deposited with the Depositary.
2. This Decision shall enter into force on the thirtieth day of the deposition of the third instrument of ratification, acceptance, or approval.
3. For each CEFTA Party depositing its instrument of ratification, acceptance, or approval after the date of the deposit of the third instrument of ratification, acceptance, or approval, this Decision shall enter into force on the thirtieth day of that CEFTA Party depositing its instrument of ratification, acceptance, or approval.
4. If its legal requirements allow, a CEFTA Party may apply this Decision provisionally until that CEFTA Party has deposited its instrument of ratification, acceptance, or approval in accordance with paragraph 1. Any provisional application of this Decision shall be notified to the Depositary.

Done in Belgrade, on 9 October 2024, in the presence of representatives of all CEFTA Parties, in a single authentic copy in the English language, which shall be deposited with the Depositary of the CEFTA 2006 and which shall transmit certified copies to all CEFTA Parties.

DEKRET**Nr. 46, datë 4.2.2026****PËR SHPALLJE LIGJI**

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 5/2026, “Për ratifikimin e vendimit nr. 5/2024 të Komitetit të Përbashkët të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore ‘Për aspektet tregtare të të drejtave të pronësisë intelektuale’”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj**

URDHËR**Nr. 34, datë 5.2.2026****PËR DELEGIM KOMPETENCE**

Në mbështetje dhe në zbatim të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar; të ligjit nr. 90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”; si dhe të VKM-së nr. 395, datë 13.5.2020, “Për mënyrën e organizimit dhe funksionimit të Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin”,

URDHËROJ:

1. Delegimin e kompetencave të titullarit të Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin, drejtorit të Negocimit dhe Asistencës Ligjore, znj. Denada Dosti.

2. Kompetencat e titullarit të Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin do të ushtrohen për periudhën dyditore, duke filluar nga data 9.2.2026 dhe datën 10.2.2026.

3. Nuk delegohen kompetenca të padelegueshme, të përcaktuara në legjislacionin në fuqi.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet znj. Denada Dosti, drejtor i Negocimit dhe Asistencës Ligjore.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

**DREJTOR I PËRGJITHSHËM
Ermal Shena**

Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2026

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 208 lekë

